

MARTINSKÉ NOVINY

OFICIÁLNY SPRAVODAJCA MESTA MARTIN

12/2023

14. december 2023, IV. ročník

Vianočná atmosféra láka ľudí do mesta

strany 10 - 11

Foto: archív mesta Martin

www.martinskenoviny.sk

Martinské noviny

Centrum plaveckých športov by mohlo mať martinskú adresu

Moderný, ekologický, zároveň exkluzívny a najmä prínosný. Toto všetko by mal spĺňať nový športový areál pre plavecké športy.

strany 4 - 5

Viacere investičné akcie smerujú do cieľovej rovinky

Aj napriek zložitej dobe stavebný ruch neutíchol. Hotovo si na prelome leta a jesene povedali na Podháji, na svoje si za pár mesiacov prídu aj športovci.

strany 6 - 7

www.martin.sk

Martin - oficiálna stránka

Mestá a obce nevládku ťahať káru s vysokými nákladmi, Martin tiež zvyšuje dane a poplatky za odpad

Očakáva sa, že zo zvýšených miestnych daní pritečú do rozpočtu mesta približne 4 milióny eur. Za návrh upravený mestskou radou po dlhej diskusii zdvihlo ruku 19 poslancov z 30 prítomných, 11 boli proti. Na schválenie bol potrebný súhlas trojpätinovej väčšiny prítomných poslancov, čo v danej chvíli predstavovalo 18 hlasov.

Keď v októbri o jeden hlas v mestskom zastupiteľstve neprešiel návrh na zvýšenie miestnych daní, dalo sa predpokladať, že vzhľadom na nepriaznivú ekonomickú situáciu, ktorú samosprávy celkovo zažívajú, príde aj pokus číslo dva. Napokon k tomu vyzývali aj niektorí poslanci s konštatovaním, že je ešte čas na hľadanie dohody.

Diskutovalo sa verejne aj za účasti občanov, no riešenia sa hľadali aj na rôznych pracovných stretnutiach za zatvorenými dverami. Primátor Ján Danko otvorene debatoval aj s občanmi na stretnutiach vo všetkých siedmich mestských častiach.

Na novembrové zasadnutie mestského zastupiteľstva bol síce predložený rovnaký návrh ako v októbri, ale bolo jasné, že k nemu budú smerovať pozmeňujúce návrhy, či už z mestskej rady alebo priamo od jednotlivých poslancov.

Prečo je to nevyhnutné

V úvode rokovania Marta Ostroická, vedúca ekonomického oddelenia, konštatovala, že bez zvýšenia miestnych daní nedokáže mesto predložiť vyrovnaný rozpočet, čo je jeho zákonná povinnosť. Upozornila aj na novú požiadavku Združenia miest a obcí Slovenska smerom k vláde, dofinancovať samosprávy sumou pol miliardy eur, ktorú mestá a obce potrebujú na bežné fungovanie.

Predstavitelia miest a obcí takmer jednotným hlasom hovoria, že do nepriaznivej ekonomickej situácie sa dostali po zásahoch štátu. Či už sa to týka zvýšenia platov v školstve a vo verejnej správe alebo zvýšením výdavkov o 12 percent na financovanie súkromných a cirkevných škôl. Tých príkladov by sa však našlo viac. Keď k tomu pripočítame covidovú krízu, vojnu na Ukra-

jine, brutálny nárast cien energií, vysokú infláciu, ktorá sa podpísala na zvýšení cien tovarov a služieb, tak sa niet čomu veľmi čudovať, že samosprávy už nedokážu ťahať káru s takýmto ťažkým nákladom. Najviac medializované boli v ostatnom čase Košice, kde je doslova zúfalá situácia.

Dane a poplatky mnohé mestá už v minulosti aj výraznejšie zvyšovali a niektoré sa na to chystajú zas. Nedávno sa tak stalo v Liptovskom Mikuláši, tento nepopulárny krok čaká napríklad Poprad, Žilinu, v čase našej uzávierky sa o zvýšených daniach rozhodovalo v Prievidzi.

Zaujímavý je prieskum Asociácie komunálnych ekonómov, ktorý sleduje výšku daní v 50 mestách na Slovensku. Vyplýva z neho, že dane v Martine sú pod celoslovenským priemerom.

Čo sa zmení od nového roku

Ako to napokon v našom meste so zvyšovaním miestnych daní a poplatkov po takmer štvorhodinovej diskusii poslancov na rokovaní mestského zastupiteľstva dopadlo, je už všeobecne známe. Predložený materiál znížením sadzieb zmenila mestská rada a za jej návrh hlasovala kvalifikovaná väčšina poslancov. Poďme si to detailnejšie rozobrať.

Ročná sadzba pre byty a rodinné domy sa z 0,29 eura za jeden meter štvorcový od 1. januára 2024 zvyšuje na 0,54 eura. Znamená to, že majiteľ trojizbového bytu s rozlohou 70 m² namiesto 20,30 eura zaplatí 37,80 eura.

Daň za rodinný dom s plochou 120 m² sa zvýši z 34,80 eura na 64,80 eura, za garáž s plochou 20 m² zaplatí majiteľ namiesto 22,12 eura v roku 2023, 41,20 eura v roku 2024.

Viac sa bude platiť aj za chaty (1,56 eura/m²), záhrady (0,90 %), ornú pôdu, ovocné sa-

”

Zaujímavý je prieskum Asociácie komunálnych ekonómov, ktorý sleduje výšku daní v 50 mestách na Slovensku. Vyplýva z neho, že dane v Martine sú pod celoslovenským priemerom.

dy, trvalé trávnaté porasty (1,25 %), ale aj za lesné pozemky, na ktorých sú hospodárske lesy a rybníky s chovom rýb (2,50 %) a stavebné pozemky (0,90 %).

Vyššie dane z nehnuteľností zaplatia aj majitelia priemyselných stavieb, stavieb slúžiacich energetike, stavebníctvu, stavieb využívaných na skladovanie vlastnej produkcie, vrátane stavieb na vlastnú administratívu, a to 5,70 eura/m² (doteraz 3,123 eura/m²) a týka sa to aj stavieb na ostatné podnikanie a zárobkovú činnosť, skladovanie a administratívu súvisiacu s ostatným podnikaním a so zárobkovou činnosťou. Podnikateľský sektor prispieva do roz-

počtu mesta daňami z nehnuteľností najviac.

Pripomeňme si, že bola zvýšená aj daň za ubytovanie a to z 1 eura na 2 eurá. Dôležité je ešte tiež podotknúť, že zastupiteľstvo rozhodlo o zvýšení sadzieb daní z nehnuteľností od roku 2025 o 10 centov a od roku 2026 o ďalších 10 centov.

V platnosti ostávajú aj úľavy. Nižšie dane o 30 % majú aj v súčasnosti vlastníci bytov či rodinných domov, ktorí sú v hmotnej núdzi, držiteľia preukazu s ťažkým zdravotným postihnutím (aj so sprievodcom), ako aj prevažne alebo úplne bezvládne osoby, ktorým nehnuteľnosti slúžia na ich trvalé bývanie. Po novom sa o 30 % znížia dane pre vlastníkov bytov a rodinných domov starších ako 70 rokov, ktorým slúžia na ich trvalé bývanie.

V platnosti ostáva i oslobodenie od dane na garáže vo vlastníctve držiteľov preukazu ŤZP alebo držiteľov preukazu ŤZP-s, ktoré slúžia pre motorové vozidlo používané na ich dopravu. Oslobodenie od dane sa rozširuje aj na garáže vo vlastníctve fyzických osôb starších ako 70 rokov, ktoré slúžia pre motorové vozidlo používané na ich dopravu. Oslobodení od platenia daní budú aj majitelia tých budov, ktorým priestory poskytujú pre školy a školské zariadenia.

Od roku 2025 sa daň z nehnuteľností zníži o 50 % pre držiteľov preukazu ŤZP alebo držiteľov preukazu ŤZP-s, ktorých byt či rodinný dom slúži na ich trvalé bývanie. Osoby nachádzajúce sa v hmotnej núdzi budú oslobodené od dane z nehnuteľností na pozemky, ktorých vlastníckmi

Tak, ako väčšina miest a obcí, aj mesto Martin čelí zložitej ekonomickej situácii. Bez zvýšenia daní by nedokázalo zostaviť vyrovnaný rozpočet. Foto: archív mesta Martin

sú fyzické osoby v hmotnej núdzi, ak tieto pozemky slúžia výhradne na ich osobnú potrebu a tiež na rodinné domy a byty vo vlastníctve fyzických osôb v hmotnej núdzi, ako aj prevažne alebo úplne bezvládne osoby, ktorým nehnuteľnosti slúžia na ich trvalé bývanie.

Hore idú aj smeti

A ešte jeden dôležitý moment. Od roku 2024 viac zaplatíme aj za vývoz komunálneho odpadu, namiesto súčasných 31,20 eura to bude 36,20 eura.

Dôvodom je, že vybrané poplatky nedokážu pokryť náklady na túto službu a mesto za ňu napríklad v roku 2022 doplatilo zo svojho rozpočtu vyše milión eur. Poplatky za smeti, ako ich ľudia bežne nazývajú, sa zvyšujú aj v iných mestách. Napríklad v spomínanom Liptovskom Mikuláši je to 45 eur na osobu.

Diskusia k daniam a poplatkom trvala takmer štyri hodiny. Do rozpravy sa prihlásili viacerí poslanci, mnohí reagovali faktickými poznámkami. Priamy prenos z rokovania vysielala TV Turiec a k dispozícii je aj záznam z rokovania.

Roman Kopka

STRUČNE Z MARTINA

■ **Tretia najlepšia.** V hodnotení štátnych univerzitných a fakultných nemocníc sa Univerzitná nemocnica v Martine s ratingom 58,8 bodu umiestnila na 3. priečke. Najlepšie hodnotená bola Ústredná vojenská nemocnica SNP v Ružomberku (65,5 bodu), 2. priečku obsadila FNŠP F. D. Roosevelta v Banskej Bystrici (61,9 bodu).

■ **Vylepšili pracovisko.** Univerzitná nemocnica Martin zrekonštruovala priestory JIS na úrazovom oddelení ortopedickej kliniky. Pracovisko je teraz modernejšie a umiestnených je tam šesť lôžok.

■ **Akcia Reflex.** Aj v Martine sa uskutočnila preventívna akcia Policajného zboru SR a Mestskej polície v Martine, ktorá sa zamerala na nosenie reflexných prvkov. Nosenie reflexných prvkov (na taškách, topánkach, odevoch) je povinné a za ignorovanie tejto povinnosti možno uložiť aj pokutu. Počas preventívnej akcie sa zistilo, že z polstovky chodcov iba jeden mal reflexný prvok.

■ **Dohoda o partnerskej spolupráci.** Zástupcovia Martina a islandského mesta Akureyri podpísali Dohodu o medzinárodnej partnerskej spolupráci. Poskytuje príležitosť na prehliabenie kontaktov a spoluprácu na projektoch, ktoré prinesú úžitok obyvateľom oboch miest. Začala ju už v roku 2012 JLF UK v Martine, na ktorej doposiaľ študovalo či študuje viac ako 180 študentov z Islandu.

■ **V pivovare zachraňovali umelecké dielo.** V areáli niekdajšieho martinského pivovaru (1893) demontovali z fasády jednej z budov umelecké dielo znázorňujúce pivovarníčku od Vojtecha Stašika a Miroslava Marčeka. Milan Duhár, konateľ spoločnosti Pebyco, ktorá demontáž iniciovala, keďže v priestore pivovaru chce vybudovať menšiu obytnú štvrt', sa vyjadril, že ešte nie je isté, či sa dielo vráti do jej areálu, alebo bude umiestnené na inom mieste v Martine. Na demontáž dohliadal reštaurátor Adrián Giač s tým, že pred budúcim umiestnením bude dielo potrebovať ešte odborný zásah.

■ **Deň boja za slobodu a demokraciu.** V Martine sa pri pamätníku obeť totalitného komunistického režimu pri sídle okresného a mestského úradu uskutočnila pietna spomienka. Na 17. november 1989 a to, čo mu predchádzalo, spomínali zástupcovia štátnej správy a samosprávy, parlamentu mladých a verejnosť.

■ **Vytvorili rekord zo slovíčok.** Ôsmaci zo ZŠ na Ulici Nade Hejnej vytvorili slovenský rekord v tvorbe slov zo značiek chemických prvkov. Za dve hodiny sa 58 žiakom podarilo vytvoriť 643 slov a získali v tejto disciplíne celoslovenský primát.

Viera Legerská

Národné centrum plaveckých športov by mohlo mať martinskú adresu

Moderný, ekologický, zároveň exkluzívny a najmä prínosný nielen pre športovcov, ale aj širšiu verejnosť. Tieto všetky atribúty by mal spĺňať nový športový areál pre plavecké športy.

Mesto Martin a Slovenská plavecká federácia na Mikuláša podpísali memorandum o spolupráci. Jeho cieľom je spoločný postup pri vybudovaní Národného centra plaveckých športov Pavla Šteineru v Martine. Stáť by malo v areáli súčasného letného kúpaliska, teda na pozemkoch, ktoré sú vo vlastníctve mesta.

Štyri bazény v pláne, tri pod strechou

Súčasťou moderného športového komplexu by boli štyri bazény. Navrhnutý je jeden veľký plavecký – 25 m s desiatimi dráhami, ďalší so štyrmi dráhami a pohyblivým dnom by bol využívaný na výučbu a slúžil by aj verejnosti. Ďalej sa v návrhu počíta s menším bazénom, buď pre menšie deti (baby plávanie) alebo aj seniorov a voda v ňom by bola teplejšia. Štvrtý bazén, takisto celoročne využívaný, by bol vonkajší. Môže byť spojený aj s wellnessom. Samozrejme pri pretekoch, nielen celoslovenského, ale i medzinárodného charakteru, sa počíta aj s divákmi, ktorí by dianie v bazéne sledovali z tribúny s kapacitou 240 miest, ďalšie miesta na státie by poskytla galéria. Súčasťou galérie by bola aj akási sieň slávy, v ktorej by sa prezentovali úspechy plaveckých športov v Turci či na Slovensku.

Okrem potrebného zázemia, ako sú napríklad šatne, sociálne zariadenia, kancelárie, klubovňa či skladové priestory, by sa v objekte nachádzala

Národné centrum plaveckých športov by dozaista bolo novou dominantou južnej časti Martina.
Vizualizácia: ProBim

aj reštaurácia, ubytovacie kapacity so 75 lôžkami, fitnesscentrum, športová diagnostika, obchodné prevádzky. Projekt má aj ekologický rozmer, počíta so zelenými technológiami, vegetačnou strechou a aj zelenými parkoviskami. Podľa slov jedného z architektov, celú stavbu by bolo možné zrecyklovať.

Cieľ je ešte ďaleko, ale treba začať

Primátor Ján Danko v úvode tlačovej besedy konštatoval, že situácia s plávaním je v našom meste dlhodobou zlá. Kúpalisko v Martine funguje len silou vôle a jeho rekonštrukcia by si vyžiadala státisíce eur a krytá plaváreň má už svoje najlepšie časy dávno za sebou a jej životnosť sa prakticky kráti.

„Je známe, že v minulosti boli spracované viaceré štúdie týkajúce sa plaveckých športov, ich mínusom však je, že boli situované aj na pozemkoch, ktoré mesto nevlastní. V spolupráci s plaveckou federáciou sme teraz našli riešenie, ktoré by nám umožňovalo čerpať financie z Plánu obnovy prostredníctvom programu Územie miestneho roz-

voja (UMR). Vybudovaním národného centra by sme získali novú dominantu, ktorá by zásadne zmenila tvár mesta v jeho južnej časti až smerom k centru. Nielen, čo sa týka dizajnu, ale hlavne funkčnosti a využiteľnosti. Sme len na začiatku dlhej a náročnej cesty, ale verím, že zdarne dôjdeme k želanému cieľu, z ktorého by mali úžitok predovšetkým Martinčania,“ povedal Ján Danko.

Dvadsaťpäťka stačí

Prezident Slovenskej plaveckej federácie potvrdil, že tento športový areál nebude slúžiť len športovcom, ale aj verejnosti.

„Pre Martin sme sa rozhodli najmä preto, že sa nachádza v srdci Slovenska, rovnako blízko je to sem zo západu či východu republiky. Navyše, Martin má dlhodobu úspešných športovcov či už to boli olympionici Marček či Bizup, spomeňme aj Braňa Hakela či Igora Bukovského a tí už majú aj veľa nasledovníkov rozvíjajúcich svoj talent pod taktovkou Jiřího Mikuláša. Národné centrum by okrem plavcov slúžilo aj pre akvabely a vodných pólistov. Okrem pretekov by sa tu konali aj rôzne sústredenia, čo by v konečnom dôsledku napomohlo aj k rozšíreniu našej členskej základne,“ povedal Ivan Šulek, šéf plaveckej federácie, ktorý odpovedal aj na otázku, prečo sa v štúdiu nepočíta s 50 m bazénom. „Keďže takéto bazény máme v Žiline a v Banskej Bystrici, bolo by neefektívne vybudovať blízko týchto miest ďalší. Naopak, aj pre organizáciu domácich či zahraničných pretekov, ktoré sa konajú v zimnom období, potrebujeme vybudovať krátky bazén,“ vysvetľoval prezident plaveckej federácie.

Zámer financovania

Na tlačovej besede sa hovorilo aj o financovaní projektu. Mesto Martin by svoj polovičný vklad (cca 10 miliónov eur), hrubý odhad celkovej investície je 20 miliónov eur, riešilo cez Plán obnovy, zrejme by bola nutná aj 8-percentná spoluúčasť.

„Aj preto sme si nedávno zobrali výhodný 5-miliónový úver, aby sme dokázali spolufinancovať takéto projekty,“ vysvetlil Ján Danko. Následne dodal, že cez UMR by malo mesto Martin získať takmer 23 miliónov eur. Tieto peniaze chce radnica využiť na výstavbu kabínkovej lanovky na Martinské hole, to je prioritou, a na výstavbu Národného centra plaveckých športov. „Samozrejme, rozhodovať o tom budú poslanci mestského zastupiteľstva,“ zdôraznil primátor.

Slovenská plavecká federácia by sa zamerala na získanie financií z Fondu na podporu športu, ktorý takéto národné projekty často podporuje.

Bazén s 25 m a desiatimi dráhami by zodpovedal aj prísnejším medzinárodným kritériám.
Vizualizácia: ProBim

Posilniť aj hrdosť Martinčanov

Štúdiu národného centra na náklady mesta vypracoval architekt Ján Gustiňák s kolektívom spolupracovníkov.

„Ak boli v minulosti v Martine vybudované také unikátne objekty, ako je Slovenské národné múzeum či Slovenská národná knižnica, je tu aj Národný cintorín, tak by sme radi nadviazali na túto významnú históriu mesta, ktoré je centrom národnej kultúry Slovákov. Národné centrum by nepochybne posilnilo hrdosť Martinčanov vo vzťahu k svojmu mestu,“ myslí si Ján Gustiňák.

Viceprimátor Adam Žilák, v ktorého gescii je aj šport, povedal, že deficit modrej infraštruktúry je v našom meste značný, preto tento projekt vníma pozitívne.

„Podpisom memoranda sa mesto a plavecká federácia zaväzujú k spolupráci, na konci ktorej by mal byť vybudovaný moderný plavecký stánok, ktorý bude obrovským prínosom nielen pre Martin, ale aj pre Slovensko. V tomto momente sa to môže všetko zdať ako niečo neuveriteľné, ale veľké veci vznikajú práve z takýchto myšlienok.“

Poslaníkyňa Lucia Hrivnák Klocová, ktorá je aj predsedníčkou športovej komisie, verí, že tento projekt sa dočká aj samotnej realizácie a úspešného konca.

„Plávanie má v Martine silnú tradíciu, na ktorú nadväzujú aj súčasní športovci. Napriek zložitej situácii dosahujú veľmi dobré výsledky, no v podmienkach národného centra by ešte viac

rozmýšľali svoj talent. Pre nás je však dôležité, aby národné centrum slúžilo aj martinskej verejnosti, ktorá už dávno volá po zlepšení plaveckej infraštruktúry. Nevie, či sa nám niekedy ešte takáto možnosť aj z hľadiska financovania naskytne, preto ju treba v súčinnosti s plaveckou federáciou využiť. Teší ma, že sme v tejto veci našli spoločnú reč.“

Roman Kopka

R23-12-01

2024

MARTICO
Televízia | Internet | Datové služby

Prajeme Vám krásne prežitie vianočných sviatkov v kruhu Vašich blízkych a úspešný nový rok 2024.

Pripájame poďakovanie za prejavenú dôveru a tešíme sa na ďalšiu spoluprácu.

INVESTIČNÉ AKCIE MESTA MARTIN V ROKU 2023

Martinu pomáhajú šetriť aj mimorozpočtové zdroje, bez nich by sa toho veľa neurobilo

Aj napriek zložitej dobe stavebný ruch v našom meste neutíchol. Hotovo si na prelome leta a jesene povedali na Podháji, na svoje si za pár mesiacov prídu aj športovci. Na spoločenské podujatia už v budúcom roku zavítame aj do niekdajšej budovy Advokátskej komory, konečne sa dočkáme aj opravených chodníkov na Robotníckej ulici.

Zrenovované Námestie protifašistických bojovníkov na Podháji, ktorého dominantou je park, využívajú Martinčania od októbra.
Foto: archív mesta Martin

lo mesto, tvoril nenávratný príspevok až vyše 580-tisíc eur.

Rekonštrukcia niekdajšej budovy Advokátskej komory, II. etapa

Dokončenie rekonštrukcie objektu, ktorý má štatút kultúrnej pamiatky, sa posúva k prvej polovici budúceho roka. Dôvodom je, že treba vykonať aj ďalšie stavebné práce nad rámec projektovej dokumentácie, ktorá s nimi pôvodne nepočítala. Precíznosť si vyžadujú aj opravy pamiatkovej hodnoty. VI. etape bol zrenovovaný vonkajšok historickej budovy, v súčasnosti sa rekonštruuje interiér. Po rekonštrukcii bude budova okrem iného využívaná na reprezentatívne či administratívne účely. Úpravou priestorov na druhom podlaží vznikne veľká spoločenská sála i s javiskom. V objekte bude aj viacero kancelárií, no uvažuje sa aj nad expozíciou múzea.

Investícia: Cena diela je 1,431 mil. eur, približne 700-tisíc eur je dotácia od ministerstva financií. Mesto nedávno požiadalo o dotáciu vo výške 450-tisíc eur z programu ministerstva kultúry s názvom Obnovme si svoj dom.

Multifunkčná športová hala pri ZŠ A. Dubčeka

Prvé zápasy v novej trojpodlažnej multifunkčnej športovej hale sa odohrajú zrejme už v priebehu prvého polroka budúceho roku. Pôvodný termín dokončenia haly sa posunul o pár mesiacov, dokončiť ešte okrem iného treba protisnehové zábrany. V hale sa bude môcť hrať volejbal, basketbal, hádzaná, florbal, futsal, nohejbal, tenis a bedminton. Hracia plocha bude mať rozmery 40 x 20 m s výbehovou zónou z každej strany 2,5 m. Projekt počíta i so striedaním priestorov.

Výstavba haly smeruje do cieľovej roviny.
Foto: archív mesta Martin

Revitalizácia Námestia protifašistických bojovníkov

Námestíčko je po rozsiahlej premene ideálnym miestom na stretávanie sa rodín s deťmi, ale park ponúka aj dostatok miesta pre ľudí staršej generácie, ktorí vyhľadávajú pokoj a oddych. Blízko je aj zrenovovaná autobusová zastávka a okolo parku i 36 parkovacích miest. Deti si tu nájdu veľa hracích prvkov – hojdačky, šmykačky, preliezačky v tvare atómov i štýlovo riešené pieskovisko. Atraktívny pre nich určite je aj prírodný

val s tunelom a takisto dopravné ihrisko. Osadené sú lavičky z agátového dreva, stojany na bicykle, fontánka na pitie, koše na smeti, časom pribudnú aj toalety. Súčasťou parku je aj oploštenie s tromi bráničkami, verejné osvetlenie s 15 lampami. A toto všetko je zladené s drevinami i trávnikmi. Nasadených bolo okolo 900 koreňov rôznych druhov okrasných tráv a kvetov.

Investícia: Z celkovej sumy vo výške viac ako 644-tisíc eur, ktoré do tohto projektu da-

Tribúna so zázemím poteší nielen atlétov.
Foto: archív mesta Martin

dačkami a aj s hľadiskom pre 100 divákov. Samozrejmosťou sú šatne pre športovcov, rozhodcovská miestnosť, miestnosť pre poskytnutie prvej pomoci, hygienické zázemie a aj skladové priestory.

Investícia: Hodnota diela je 2 419 999 eur. Dotáciu vo výške 1,2 milióna eur poskytlo ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie, zvyšnú časť financií zabezpečilo mesto zo svojho rozpočtu prostredníctvom úveru.

Výstavba tribúny na atletickom štadióne v Martine, I. etapa

Koncom októbra bolo firme Adifex Bratislava odovzdané stavenisko, začiatkom roka 2025 je naplánované dokončenie diela. V súčasnosti prebiehajú výkopové práce pod základmi a takisto sa realizujú práce na inžinierskych sieťach. Tribúna s kapacitou 520 miest bude stáť v západnej časti areálu a poskytne aj dôležité zázemie pre športovcov, trénerov, rozhodcov, organizátorov i médiá.

Investícia: Cena diela je 1 895 000 eur, 920 421 eur poskytne mestu Fond na podporu športu, mesto do výstavby tribúny s pomocou úverových zdrojov investuje vyše 974-tisíc eur.

Rekonštrukcia chodníkov na Robotníckej ulici

Na jeseň sa začalo aj s rekonštrukciou chodníkov (celková plocha 1 879 m², dĺžka cca 500 m) na Robotníckej ulici od železničného priecestia až po obchvat Martina. Práce by mali byť dokončené ešte v tomto roku.

Investícia: 174 900 eur, eurofondy a štátny rozpočet: 124 616,25 eura, spoluúčasť mesta 50 283,75 eura.

Dedičstvo minulosti ako odkaz do budúcnosti

ENERGETICKÝ MANAŽMENT MESTA, KOMUNÁLNE SLUŽBY

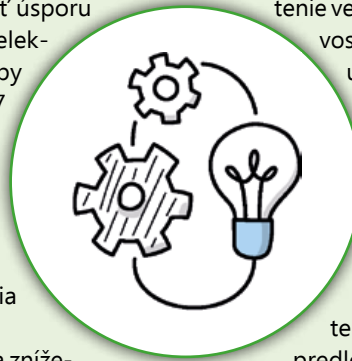
Pripravuje sa modernizácia verejného osvetlenia, ktorá by mohla priniesť úsporu okolo 50 percent spotreby elektrickej energie. V I. etape by malo byť vymenených 5 607 kusov svietidiel a ďalších 280 doplnených. Financovanie by bolo riešené prostredníctvom úveru z environföndu v hodnote 5 miliónov eur pri dvadsaťročnej dobe splácania s 0,1 % úrokom.

Pripravené sú aj projekty na zníženie energetickej náročnosti mestských budov a škôl. Na mestskom úrade bola tiež vytvorená pracovná pozícia – energetik, ktorého náplňou je okrem iného starať sa o efektívne využívanie energetických zdrojov a prípravu alternatívnych riešení.

Začiatkom roka mesto Martin vyhlásilo verejné obstarávanie na zabezpečenie komunálnych služieb, ktoré rozdelilo do šiestich

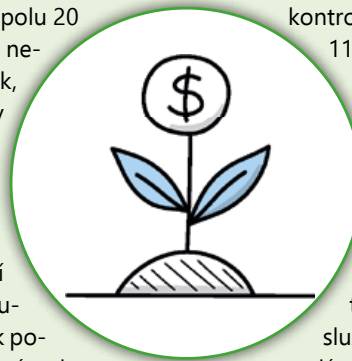
logických častí (odpadové hospodárstvo, čistenie verejných priestranstiev, starostlivosť o verejnú zeleň, čistenie šácht, uličných vpustí, vsakov, žľabov a odtokov, starostlivosť o mobiliár a zimná údržba. Opropti odhadovaným sumám mesto aj na základe verejného obstarávania ušetrí 540-tisíc eur ročne.

Mesto pracuje aj na projekte ENERGIACLUB (HU), ktorý bol predložený do programu Európskej komisie LIFE Clean Energy Transition (LIFE-2023-CET) na technickú podporu plánov a stratégií prechodu na čistú energiu v obciach a regiónoch – konzorcium partnerov. Cieľom projektu je poskytnúť miestnym a regionálnym orgánom potrebné kapacity, zručnosti a organizačné štruktúry na realizáciu a implementáciu plánov a stratégií pre prechod na čistú energiu (CET).

ČERPANIE EUROFONDŮV A MIMOROZPOČTOVÝCH ZDROJOV

V roku 2023 bolo podaných spolu 20 projektov vo forme žiadostí o nenávratný finančný príspevok, ako aj žiadostí o prostriedky mechanizmu Plánu obnovy a odolnosti, žiadostí o dotácie, granty, príp. iné v celkovom objeme viac než 14 mil. eur. Aktuálne sú v konaní o žiadosti, resp. v štádiu posudzovania splnenia podmienok poskytnutia príspevku, administratívneho a odborného hodnotenia alebo iného druhu

kontroly projekty v celkovej hodnote 11,3 mil. eur. Okrem iného ide napríklad aj o modernizáciu škôl, školských dvorov či športovísk (ZŠ s MŠ, Hurbanova ul, ZŠ, Ul. J. Kronera, ZŠ, Ul. A. Stodolu, ZŠ s MŠ, Dolinského ul, ZŠ Priehradná), vybudovanie elektrickej nabíjajúcej infraštruktúry, skvalitňovania sociálnych služieb, riešenia odpadového hospodárstva a širokej oblasti energetiky, ako aj zmeny klímy.

Súčasťou projektu, v rámci ktorého sú partnermi mesta Martin obce Zášová (ČR) a Žabokreky, je cyklolávka cez rieku Turiec a vyasfaltovanie súvisiaceho cyklochodníka v blízkosti Ulice Československej armády.

V rámci projektu bude zriadená nová muzeálna expozícia v objekte Hasičského múzea v areáli SIM. Expozícia je venovaná priemyselných odvetviám so spoločným československým základom: pivovar, strojársky priemysel, ohýbaný nábytok, tlačiarne...

Investícia: Žiadaný príspevok v objeme 514 386,34 eura za všetkých partnerov, z toho časť pre Mesto Martin predstavuje sumu 288 608,13 eur. Práce sa aktuálne dokončujú.

Roman Kopka

Chodníky na Robotníckej ulici začali rekonštruovať na jeseň.
Foto: Roman Kopka

Stroje i ľudia sú už na cestách, zimná údržba ide podľa schváleného operačného plánu

Zimná údržba komunikácií sa v Martine začala v nedeľu 25. novembra na základe operačného plánu, ktorý schválili poslanci. Vykonáva ju firma Brantner Fatra a oproti minulým zimným sezónam je v jeho obsahu niekoľko zmien.

Podstatná zmena v operačnom pláne vychádza z pripomienok firiem, ktoré prejavili záujem o vykonávanie zimnej údržby vo verejnej súťaži, a pripomienok poslancov, ktorí už v minulom roku požadovali, aby zimná údržba bola efektívnejšia. V praxi sa to prejaví tak, že síce dôjde k predĺženiu času na údržbu ciest prvej a druhej kategórie, ale keďže v pohotovosti budú spolu s dispečerom namiesto 4 vodičov a 4 ručných pracovníkov len 2 vodiči a 2 ruční pracovníci, prinesie to podstatné zníženie finančnej náročnosti zimnej údržby.

O operačnom pláne rokovali dvakrát

Poslanci sa zimnou údržbou v mestskom zastupiteľstve zaoberali v dvoch termínoch. Najskôr v októbri, počas ktorého schválili plán zimnej údržby ako prílohu k prebiehajúcej verejnej súťaži.

Keďže však po ukončení prebiehajúceho verejného obstarávania (VO) na zimnú údržbu sa do súťaže nikto neprihlásil, muselo mesto Martin pristúpiť k ďalšej forme verejného obstarávania, a to k priamemu rokovaciemu konaniu. V rámci

tohto obstarávania boli oslovené viaceré firmy a mesto sa s nimi snažilo dohodnúť na podmienkach prijateľných pre obidve strany, vychádzajúcich z pôvodného VO. To sa mestu podarilo len s jednou firmou, a tou bola firma Brantner Fatra, s. r. o., avšak aj to len v prípade schválenia zmien v pôvodnom zimnom operačnom pláne. Preto sa mu poslanci museli venovať znovu aj na zasadnutí MSZ konanom 20. novembra, keď ho jednomyselne schválili.

Túto skutočnosť poslanci Michal Uherčík, Milan Ftorek i Jozef Petráš hodnotili kriticky a poukazovali na to vo svojich príspevkoch. Podľa nich bola ohrozená bezpečnosť ľudí a zjazdnosť komunikácií počas predĺženého víkendu od 17. novembra, počas ktorého pre mesto SHMÚ predpovedal sneženie. Žiadali tiež, aby sa vedenie mesta ospravedlnilo občanom, že ich o tomto nebezpečí neinformovalo.

Zmluva nebola podpísaná, ale zimný servis mesto zabezpečilo

Primátor mesta Ján Danko v závere rokovania k tomuto bodu poznamenal, že sa ospravedľuje

občanom, ale za to, že nepodpísal pre mesto nevýhodnú zmluvu, ktorou vo verejnom obstarávaní poskytovateľ žiadal za zimnú údržbu v sezóne 2023/24 vysokú sumu (1, 2 milióna eur), čo by rozpočet mesta neunesol. A zároveň podčiarkol, že napriek tomu, že mesto nemalo podpísanú zmluvu na zimnú údržbu komunikácií, na spomínaný víkend od 17. novembra však malo zabezpečený na tento prípad potrebný servis, prostredníctvom ústnej dohody o vykonaní, dokonca s dvoma poskytovateľmi. Podľa našich informácií to bola firma Brantner Fatra a Správa ciest ŽSK. K písomnému vystaveniu objednávky malo dôjsť v prípade, že mechanizmy a ľudia nastúpia na cesty, čo ale nebolo treba, keďže nesnežilo.

Toto vo svojom vystúpení potvrdil aj predkladateľ operačného plánu zimnej údržby Vladimír Plížik z oddelenia dopravy MsÚ s tým, že napriek tomu, že sa do VO nikto neprihlásil, mesto komunikovalo s možným poskytovateľom zimnej údržby o zabezpečení zimnej údržby v meste počas prechodného obdobia a zároveň s ním rokovalo o podmienkach zmluvy. Ako je už známe, mesto sa napokon dohodlo na vykonávaní zimnej údržby s firmou Brantner Fatra. Zmluva bola podpísaná na 4 roky za 800 700 eur ročne.

Najskôr na najdôležitejšie komunikácie

Mesto sa počas zimnej údržby stará o zjazdnosť a schodnosť 240 km ciest a 126 km chodníkov, ktoré sú rozdelené do kategórií podľa priority.

Zimná údržba v meste sa začala s prvou snehovou nádielkou – 25. novembra na Katarínu.
Foto: Roman Kopka

Ako prvé sú udržiavané hlavné ťahy, po ktorých sa pohybuje verejná doprava, neskôr vedľajšie a na záver málo používané cesty a chodníky. Mesto nie je správcom všetkých komunikácií na svojom území. O zimnú údržbu obchvatu alebo cesty vedúcej centrom mesta – tzv. prietahu, sa stará Slovenská správa ciest prostredníctvom Správy ciest Žilinského samosprávneho kraja so svojimi mechanizmami a na základe vlastných priorit. Táto správa ciest ŽSK sa súčasne stará aj o všetky cesty vo vlastníctve Žilinského samosprávneho kraja, ktoré vedú do priľahlých obcí.

Vráťme sa ale k cestám a chodníkom, o ktoré sa má starať mesto. Zimná údržba sa bude vykonávať na komunikáciách I. až IV. triedy a chodníkoch I., II. a IV. kategórie (ich zoznam je súčasťou operačného plánu zimnej údržby a pre každú mestskú časť sa uvádza osobitne, nájdete ho na webe mesta Martin).

V pláne je aj údržba parkovísk, schodov a zastávok MHD

Okrem toho sa mesto bude starať o údržbu parkovísk, schodov, nadchodov, lávok a zastávok mestskej hromadnej a prímestskej dopravy. Zaradenie komunikácií do jednotlivých kategórií podmienil význam jednotlivých komunikácií (patria sem aj horské stúpania, križovatky), intenzita dopravy na nich, uprednostnenie trás MHD, členitosť a stupeň nebezpečnosti trás miestnych komunikácií.

V meste sú aj komunikácie (cesty, chodníky a cyklochodníky), ktoré ostanú neudržiavané. Ich výber vychádza z dopravnotechnického stavu danej komunikácie a intenzity dopravy na nej.

Niekde sa odhrňať nebude, ale môže – ak príde objednávka

Do procesu pravidelnej zimnej údržby nie sú zaradené ani priestranstvá, chodníky v parkoch a cyklotrasy, ktoré svojím poslaním slúžia na letnú rekreáciu. Ide o časť chodníkov na Jilemnického, Zvolenskej, Gorkého, Štefánikovej, Šoltésovej, Lermontovovej ulici a v Čajkovského štvrti. No do toho zoznamu patrí aj alej okolo rieky Turiec, chodníky letného kina, chodník do Múzea slovenskej dediny, ale aj chodníky, ktoré prislúchajú k nehnuteľnostiam, ktoré vlastní alebo užívajú iné osoby ako mesto Martin, potom cyklotrasy a všetky svojvoľne vytvorené chodníky.

Na neudržiavaných komunikáciách je ale možné urobiť údržbu, a to na základe individuálnej mejlovej objednávky od správcu miestnej cesty za predpokladu, že si to dopravná situácia alebo iné dôležité okolnosti vyžadujú.

Viera Legerská

Rozpočet na rok 2023 zmenili pre energiu a zeleň

Mestské zastupiteľstvo schválilo ďalšiu zmenu rozpočtu mesta na rok 2023. Týka sa financovania elektrickej energie a ošetrovania zelene.

Mesto potrebuje na financovanie faktúr za elektrickú energiu ešte 220-tisíc eur. História platebnia faktúr za ňu má v tomto roku členitý vývoj. V rozpočte bolo na výdavky na elektrickú energiu vyčlenených 720-tisíc eur (590-tisíc eur na elektrickú energiu a 130-tisíc eur na prevádzku a modernizáciu verejného osvetlenia). Keďže v januári sa minulo na doplatky za elektrickú energiu za predchádzajúci rok 150-tisíc eur, už v apríli sa položka v rozpočte musela dotovať sumou 200-tisíc eur.

Elektrinu čiastočne dotovali aj ministerstvá

Došlo aj na iné dotácie. Od MH SR mesto v priebehu roka dostalo na elektrickú energiu 89-tisíc eur a ďalšia dotácia prišla z MF SR vo výške 315-tisíc eur a bola určená predovšetkým na vyrovnanie inflačných vplyvov. Spolu je teda na položke elektrická energia 1,046 mil. eur. Na zabezpečenie úhrady faktúr za elektrickú energiu pre verejné osvetlenie do konca roka bolo potrebné zvýšiť rozpočet na spomínanej položke

ešte o ďalších 220-tisíc eur.

Po prijatí tohto návrhu na zmenu rozpočtu, ako informovala vedúca ekonomického odboru MsÚ Marta Ostrodická, dosiahnu výdavky na elektrickú energiu, prevádzku a modernizáciu verejného osvetlenia v tomto roku sumu 1,451 mil. eur.

Vyrúbať treba okolo 200 chorých stromov

Rovnako bolo treba úpravou rozpočtu dofinancovať výrub a ošetrovanie zelene. Mesto vydalo približne 200 rozhodnutí na výrub chorých, suchých a prestarnutých drevín, ktoré ohrozujú životy i majetok občanov. Prebieha aj orez konárov, ktoré bránia bezproblémovému prechodu pre vozidlá a chodcov, v októbri sa kosili mestské pozemky, parky a v novembri sa zberalo aj listie. V schválenom rozpočte bola podľa M. Ostrodickej, ktorá predkladala zastupiteľom návrh zmeny rozpočtu, na zeleň vyčlenená suma 500-tisíc eur. Keďže nestačí, aktuálna zmena si vyžiadala 87 680 eur na financovanie spomínaných prác.

Spolu s nárokmi rozpočtu na elektrickú energiu predstavovala žiadosť o zmenu rozpočtu sumárne 307 680 eur. Ekonomický odbor navrhoval túto sumu získať znížením rozpočtu v bežných výdavkoch, a to v časti správa, údržba a prevádzka v budove MsÚ a správa úradu. Poslanci tento návrh schválili.

Viera Legerská

MESTO MARTIN HĽADÁ

riaditeľa/ku Útvary hlavného architekta
mesta Martin

Viac na www.martin.sk, sekcia voľné miesta.
Prihlášku a ďalšie doklady je potrebné doručiť
najneskôr **22. 12. 2023.**

Podrobné informácie poskytnite
aj: Ing. Katarína Pacnerová,
MT 0905 735 336, e-mail: pacnerova@martin.sk

Lotosový kvet je opäť súčasťou vianočnej výzdoby.
Foto: Roman Kopka

Stromček a vianočnú výzdobu v Martine rozžiariť Mikuláš

Aj vďaka vianočnej výzdobe sa mnohí ľudia počas voľnejších dní vyberú na prechádzku do mesta. Je to tradícia, ktorá sa po roku znova obnoví.

Martinská vianočná výzdoba bola svojho času jedna z najkrajších na Slovensku. Prvýkrát ju v našom meste inštalovali v roku 2008, a hoci odvtedy už v Turci pretieklo veľa vody, stále má svoje čaro. Vlni pre vysoké náklady súvisiace

s energetickou krízou ostala prakticky vypnutá, no teraz si ju Martinčania a návštevníci mesta vo väčšej miere užijú.

„Spolu s vianočným stromčekom sme vianočnú výzdobu za asistencie detí rozsvietili tradične

na Mikuláša. Tešiť z nej sa budeme môcť pravdepodobne až do Troch kráľov. Aj keď z úsporných dôvodov nebudeme môcť zapnúť všetky vianočné dekorácie, verím, že Martinčania budú s tým, čo sme pre tento rok pripravili, spokojní,“ povedal Ján Danko, primátor Martina.

Vianočná výzdoba v centre mesta je na 80 percent totožná s tou, ako sme ju videli pred rokom 2022. Rozdiel je v tom, že snehové vločky budú tentoraz svietiť na každom druhom stípe verejného osvetlenia. Miesto troch brán bude jedna, chýbať bude nadrozmerný snehuliak či labute. Avšak stromy budú vysvietené vianočnými reťazami, fotiť, ako je zvykom, sa budeme môcť pri lotosovom kvete a veľkých snehových guľiach umiestnených v parčíkoch. Pri katolíckom kostole je inštalovaný veľký anjel.

A čo vianočný stromček? Samozrejme, aj ten sa už týči na Divadelnom námestí. Je to smrek obyčajný, bol to solitárny strom, aj preto vyzerá tak mohutne. Výšku si netrúfame určiť, ale vieme, že obvod kmeňa má 165 cm. Stromček pochádza zo súkromnej záhrady z Thurzovej ulice a mal právoplatné rozhodnutie o výrube.

Už len dodajme, že vianočnými prvkami sú vyzdobené aj všetky mestské časti, v centre sídlisk sú rozsvietené aj vianočné stromčeky. Na financovaní vianočnej výzdoby v mestských častiach sa podieľajú aj výbory mestských častí.

Roman Kopka

Vianočný autobus bol plný už na prvej zastávke

Už ide... Dve obyčajné slová školáka, ktoré vyčarili úsmev na tvári a zapálili plamienok v očiach nielen deťom, ale aj dospelým.

Presne o 16. h sa v prvý decembrový utorok na zastávke na Ľadovni otvorili dvere vianočného autobusu martinského dopravného podniku. Eš-

te väčším prekvapením bolo, že za volantom sedel Mikuláš, v autobuse pobehoval čert, ktorému by možno pasovala úloha revízora a nad všetkými držal ochranné krídla anjel. No neodvezte sa takýmto sviatočným autobusom, navyše parádne vyzdobeným nielen svetielkami, je ich až osemtisíc, ale aj vianočnými obrázkami, ktoré nakreslili

žiaci základných i materských škôl. „Na prvú jazdu vianočného autobusu sme vyrazili 5. decembra, v tento deň sa naši cestujúci počas trojhodinovej prevádzky odviezli bezplatne. Ako sami vidíte, ešte sme len pri druhej zastávke a už sme plní. Atmosféra je sviatočná a zároveň pohodová. Deti sa tešia, dospelí tiež, všetci sa usmievajú, čo viac si môžeme želať. Už len treba dodať, že vianočný autobus budeme z našej vozovne vypravovať až do konca roku, takže naši cestujúci sa s ním majú možnosť v bežnej premávke stretnúť aj po iné dni,“ povedal František Zicho, dopravný riaditeľ DPMM.

Cestujúci, ktorých sme oslovili, o vianočnom autobuse vedeli. Podľa Moniky Bernátovej je to perfektný nápad. „S malým sme odpočítavali noci a dni, kedy budeme môcť spoločne nastúpiť. Je to príjemné spostenie pre deti a dobrý pocit z takejto atmosféry v autobuse máme aj my dospelí.“

„Oceňujem takúto aktivitu, je to zážitok pre deti a aj pre mňa. Prekvapil ma Mikuláš za volantom, rozmýšľal som, či má vodičské oprávnenie, ale preňho to asi nebude žiadny problém,“ zasmial sa Tomáš Spišák z martinskej Ľadovne.

(KP)

Vianočný autobus DPMM potešil deti aj dospelých.
Foto: Roman Kopka

Od predvianočného zhonu si oddýchnete na vianočných trhoch

Pri punči či varenom vínku si budú Martinčania môcť vychutnať aj kultúrny program. V rámci neho napríklad aj Betlehenský príbeh.

Vianočné trhy sú v Martine otvorené od 1. decembra, ich tradičným miestom je Divadelné námestie. V prvý deň sme si všimli asi 11 stánkov, v ktorých obchodníci ponúkali najmä rôzne druhy vianočných punčov, medovinu, varené víno, ale aj čaj i kávu. Kto chce, môže si dať aj niečo pod zub: v ponuke sú langoše, grilované kurčatá a aj pečená klobása. Predávajú sa však aj ručne vyrobené hračky, rôzne vianočné ozdoby, medovníky, oblátky, trubičky, ale aj kozmetika z medu či sviečky. Do 22. decembra by mal byť k dispozícii

Vianočné trhy sú aj o stretávaní priateľov pri dobrom punči či varenom vínku.

Foto: Roman Kopka

aj stánok s údeninami, v ktorom sa dá kúpiť aj domáci chlieb či rôzne druhy štrúdiel.

Na vianočných trhoch sa stretávajú rodiny s deťmi, priatelia, kamaráti, kolegovia z práce. Jednoducho, pri punči či vínku prehodia pár slov, oddýchnu si od predvianočného zhonu, vychut-

najú si atmosféru Vianoc. „Na vianočné trhy rady chodíme, je to pekné, škoda len, že s ich otvorením sa nerozsvietila aj vianočná výzdoba spolu so stromčekom. Ale dozvedeli sme sa, že sa tak stane na Mikuláša, aby si to deti viac užili. Dúfame, že si vypočujeme aj nejaké koledy, lebo to k tomuto obdobiu patrí. Dali sme si punč, trochu nás zahreje,“ podelila sa s nami o prvé dojmy, spolu s kamarátkami, Martinčanka Mária Lauková.

Tak, ako každý rok, je súčasťou vianočných trhov aj kultúrny program, ktorý v spolupráci s mestom pripravila Kultúrna scéna. Veľa z toho už máme za sebou, ale Martinčania sa v sobotu 16. 12. ešte môžu tešiť na Dvor zázrakov s pásmom divadielka (o 11. h a o 14. h), kolied a vianočných piesní či Betlehenskej hry a koledníckej obchôdzky od FS Lysec či FS Turiec (od 15. h do 16.45 h), v nedeľu 17. 12. na hudobnú kapelu Bonita (od 16. do 17.30 h), v pondelok 18. 12. na DJ Cunera (od 17. do 20. h). Na námestí zaznejú aj piesne slovenskej hudobnej legendy Karola Duchoňa v podaní skupiny Karol Duchoň Revival – Bonita (19. 12. od 17. do 18.30 h), cover verzie známych piesní od slovenských a českých autorov zas ponúkne All Stars Band (20. 12. od 17. do 19. h). Chýbať nebude ani Betlehenský príbeh (21. 12. o 16:15 h a o 17:30 h), ďalšie spievané koledy si vypočujeme od FS Bľancier (21. 12. od 16. h do 16:15 h, od 17. do 17:30 h a od 18. h do 18:15 h). Predvianočný program vyvrcholí v piatok 22. decembra o 18. h Vianočným brekeke pred budovou Slovenskej sporiteľne. Jeho súčasťou bude vystúpenie chalanov z Malalaty (fúzia balkánskych bítov, cigánskej muziky, mexickej cumbie a karibského reggae), sláčikového kvarteta a FS Lysec. Počas silvestrovskej noci môžu Martinčania Nový rok ešte pred polnocou privítať v spoločnosti DJ Petra Holubca (od 22. h) a po polnoci s DJ Drozdó & Demex.

Roman Kopka

Zimné obdobie si môžete spestriť aj korčuľovaním pri Milleniu

Ak to počasie umožní, klzisko je otvorené od 10. do 20. h. Korčule sa dajú aj požičať.

Aj tento rok si Martinčania a návštevníci mesta budú môcť zakorčuľovať priamo v srdci pešej zóny pri budove Millenia. Najmä počas vianočného či novoročného obdobia, ktoré je vyplnené aj prázdninami, je ľadová plocha často využívaná. A to nielen deťmi v sprievode rodičov, ale aj tínedžermi či dospelákmi. Mnohí hovoria, že takto si v centre mesta zašportovať a zároveň sa aj zabaviť, je veľmi atraktívne. Navyše, v susedstve sú otvorené vianočné stánky, pričom pravú zimnú atmosféru dotvára aj vianočná výzdoba.

„Martinčania si už určite všimli, že ľadovú plochu máme poskladanú, ale vždy pár dní trvá, kým ju aj po technickej a bezpečnostnej stránke spre-

vádzkujeme. Od pondelka, 11. decembra je klzisko už pripravené. Samozrejme, veľa bude závisieť aj od priaznivého počasia. Ak sa teplota vzduchu drží pár stupňov nad nulou alebo je nižšia, máme vyhrané,“ povedal Štefan Balošák, riaditeľ Správy športových zariadení mesta Martin.

Ľadová plocha je 30 m dlhá a 15 m široká, otvorená pre verejnosť je v čase od 10. do 20. h, udržiava sa spravidla raz za deň v ranných hodinách. Zabezpečené je aj osvetlenie, reflektor je namierený priamo na klzisko z budovy Millenia. Dobrou správou je, že v spomínanom Milleniu si budete môcť požičať aj korčule. Dobré by bolo si preštudovať aj prevádzkový poriadok, ktorý určuje aj isté pravidlá, ako sa na klzisku správať.

Korčuľovať by sa Martinčania mohli minimálne do 25. februára, ale či to tak bude, o tom rozhodne aj počasie. Náklady na prevádzku ľadovej

plochy v centre mesta sa nateraz odhadujú na 18 až 20-tisíc eur. Alternatívou korčuľovania v meste je korčuľovanie v tréningovej hokejovej hale na Podháji, voľné termíny je ale treba sledovať na webovej stránke Správy športových zariadení mesta Martin: www.sportzar.sk (KP)

Klisko pri Milleniu má osobitý čaro. Foto: archív RK

V Centre sociálnych služieb na Podháji budú mať premiérové Vianoce, prípravy na ne vrcholia

Seniori a seniorky sa na najkrajšie sviatky v roku tešia, už pár dní sa o nich rozprávajú. A nielen to, veď kto môže, pomáha aj s vianočnou výzdobou.

Keď sme v predposledný novembrový štvrtok vstúpili do mestského Centra sociálnych služieb na Podháji, mali sme trošku obavy, či neprichádzame skoro, keďže cieľom našej reportáže boli Vianoce.

„Nie, nebojte sa, dobre idete. Vianocami sa už zaoberáme a aj predvianočným časom,“ vítal nás vo svojej pracovni riaditeľ centra Michal Migát.

„Chceme, aby toto najkrajšie obdobie v roku strávili naši klienti pokojne a spokojne a samozrejme v čo najlepšom možnom zdraví. To je aj ich želanie,“ podotkol na úvod.

Niektoré babičky a deduškovia pôjdu na sviatky domov ku svojim rodinám, no o tých, ktorí v centre na Vianoce zostanú, bude s láskou postarané. O tom niet pochyb.

Vianoce sú témou dňa

„Vianoce, to je u nás veľká téma, už pár dní sa o nich rozprávame. Naši klienti sa zaujímajú o výzdobu stromčekov, spomínajú na svoje zvyky a tradície, ale aj na rôzne zážitky, ktoré majú s týmto obdobím spojené. Pozorne ich

počúvame, aby sme sa vedeli zariadiť. V rámci tvorivých dielní sme už vyrábali aj ozdoby z nepečeného cesta. Ďalšie vianočné ozdoby

Jarmila Koláriková má energie na rozdávanie. Hovorí, že sa teší z každého dňa, nielen na Vianoce.

Foto: Roman Kopka

Mikuláš zavítal aj medzi seniorov v CSS služieb na Podháji a svojou návštevou prispel k predvianočnej atmosfére.
Foto: archiv CSS Podháj

na stromček nám prinesú príbuzní klientov, aby si každý obyvateľ centra našiel vo svojom novom domove niečo, na čo je zvyknutý,“ povedala Veronika Grzánková, sociálna pracovníčka CSS Martin-Podháj.

Medzi obyvateľov centra zavítal aj Mikuláš, v predvianočnom čase si užijú ešte vystúpenie Folklórneho súboru Hradisko z Vrútok, s adventným koncertom sa predstavia Múzy tvorivé, pričom medzi najstaršiu generáciu zavíta aj tá najmladšia zo ZŠ s MŠ na Dolinského ulici a predvedie im svoje najnovšie pásmo. Uskutočnia sa aj bohoslužby.

„Nudiť sa určite nebudeme, ten program je naozaj pestrý. Teším sa, že budeme spolu, navzájom si rozumieme. Mám radosť aj z toho, že svojou troškou môžem prispieť k tomu, aby sme to tu mali pekné. Áno, aj ja som pomáhala vyrábať ozdoby na stromček. Viete, mne zomrel manžel a pominulé Vianoce som strávila tak trochu sama, teraz to bude iné. Tu v centre je to fajn, veľmi som spokojná. Je tu pokoj, postarajú sa o nás, v zásade nám tu nič nechýba. A rozprávky? No tie k Vianociam patria a niektoré si aj pozriem,“ povedala Ružena Bajanková.

Jarmila Koláriková má 95 rokov, pamätá si ešte aj prezidenta Masaryka. Napriek pokročilému a krásnemu veku, má energie na rozdávanie.

„Čo vám poviem, teším sa z každého dňa, nielen na Vianoce. Tie sú výnimočné v tom, že sa po čase stretnem so svojimi vnučkami. Jedna žije v Singapure, ďalšia v Prahe. Niečo aj pre ne mám, každý deň štrikujem. Okrem toho aj necujem. Pozrite sa, takéto sieťové tašky vyrábam,“ ukazuje nám svoje ručné práce pani Jarmila. „Čo sa týka slávnostného menu na štedrý deň, veľa toho nám už netreba. Ale na dobrej vianočnej kapustnici s hubami a klobáskou si pochutnám, tá nesmie chýbať. A potom sa budem príjemne nudiť,“ zasmeje sa schuti.

Všetko bude, ako má byť

A ako to bude vyzerať v centre priamo na Vianoce? Určite inak, ako počas bežného dňa. Všetci, ktorí budú môcť, sa zídu pri slávnostnom prestretom spoločnom stole. Podávať sa bude kapustnica, ryba, ale aj rezeň so zemiakovým šalátom. Chýbať vraj nebudú ani oblátky s medom a rôzne druhy vianočných koláčikov. A nezabudne sa ani na darčeky.

„Všetko sa začne prípitkom, tak, ako sa patrí,“ dušoval sa riaditeľ Michal Migát. Preňho, pre sestričky i opatrovatelky, pre celý personál, rovnako tak pre klientov, to budú prvé Vianoce v Centre sociálnych služieb na Podháji. Tak nech ich všetci prežijú šťastne, v zdraví a veselo.

Roman Kopka

Ľudia bez domova dostanú balíčky s jedlom a aj teplým oblečením

V lokalite na Kameni je celoročne otvorená aj nocľaháreň, mesto prispieva aj na činnosť nízkoprahového denného centra v Dome charity svätého Krištofa.

Mesto Martin ani v predvianočnom čase nezabudne na ľudí bez domova, a tak ako každý rok aj v tomto má pre nich pripravené balíčky. Odovzdávajú im ich terénni pracovníci v stredu 20. decembra. Začne sa v centre a postupne sa pôjde aj do rôznych okrajových častí mesta, v ktorých ľudia bez domova žijú pod rôznymi improvizovanými prístreškami.

Prvý balíček je potravinový a zabalený v ňom bude vyprážený rezeň so zemiakovým šalátom a aj desať kusov mäsových konzerv. V druhom balíčku si ľudia bez domova nájdu teplé oblečenie: bavlnené tričko s dlhým rukávom, bavlnené spodky, zimné pletené rukavice a čiapku, termoponožky a aj deku.

Balíčkov je okolo dvesto a všetky nájdu svojho adresáta. Ľudia, ktorí takúto pomoc potrebujú, o nej vedia a už sa aj pýtali na termín, kedy im bude poskytnutá. Všetko sa navyše koordinuje s Katolíckou charitou, ktorá v Dome charity svätého Krištofa v Martine na Jesenského ulici už dlhé roky vytvára zázemie pre ľudí bez domova. V tomto dennom centre, ktoré je celoročne k dispozícii od 7. do 14. h, sú napríklad aj sprchy, na obed sa v spoločenskej miestnosti podávajú rôzne polievky, varí sa tiež čaj. Dá sa tu pozerat i televízia. V charite uskladňujú aj šatstvo, vyberajú si z neho i ľudia bez domova. Pracovníci centra poskytujú aj základné i špeciálne sociálne poradenstvo, klientov sprevádzajú na úradoch, pomáhajú im vybavovať doklady, ale i sociálne dávky. Ak je v zimnom období

S doručením balíčkov pomáhajú aj mestskí a štátni policajti.
Foto: archív PD

mrazivo, tak je denné centrum sprístupnené aj počas víkendov. Počas štedrého dňa sa podáva vianočné menu a na Silvestra kapustnica.

Mesto Martin na činnosť v Dome charity svätého Krištofa prispelo v tomto roku sumou 30-tisíc eur a bezplatne poskytuje aj priestory, keďže sú jeho majetkom.

Aj počas odovzdávania balíčkov sú ľudia bez domova informovaní o možnosti využiť nocľaháreň v lokalite na Kameni, ktorá je otvorená od 18. h večer do 8. h rána, no mnohí ju nechcú využiť. K dispozícii je 32 miest, v posledný novembrový deň bolo obsadených sedemnást'. Poplatok za jednu noc je 30 centov, podmienkou prenocovania je dodržanie aj istých pravidiel.

Roman Kopka

Dvadsiatka rodín bude mať o čosi krajšie Vianoce

Potraviny, drogériu, ale aj hračky si v balíčkoch od mesta Martina a Rotary klubu nájde aspoň časť ľudí, ktorí sa nie vlastným pričinením ocitli v zložitej sociálnej situácii.

Pre mnohých ľudí sú Vianoce najkrajšími sviatkami v roku, ktoré strávia so svojimi najbližšími. Každý z nás si ich želá mať pokojné, veselé a aj šťastné. K tomu okrem domácej pohody prispievajú aj rodinné stretnutia pri prestretých stoloch. Samozrejme, nič netreba preháňať, ale najmä nežnejšie polovičky sa snažia o to, aby na nich nič nechýbalo.

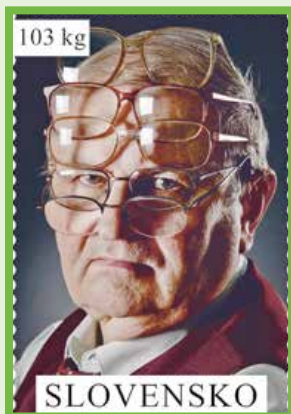
Doba je však zložitá, navyše v posledných rokoch doľahli na nás rôzne krízy a pre niektoré rodiny je naozaj veľmi ťažké postarať sa aj o to najzákladnejšie, čo k Vianociam patrí. Aj preto mesto Martin v úzkej spolupráci s martinským Rotary klubom obdarúva balíčkami rodiny, ktoré sa ocitli v núdzi. Výnimkou nebude ani tento rok. Tých rodín je dvadsať a na základe poznania rôznych nepriaznivých životných situácií ich vyberá odbor sociálnej starostlivosti.

V taškách, ktoré sú vybraným rodinám odovzdávané na pôde mestského úradu, sú zabalené potraviny (napríklad múka, ryža, olej, med, ovocie, koláčiky, cukrovinky a pod.) rôzne sladkosti, drogéria, čistiace prostriedky, ale i oblečenie či aj hračky pre deti.

Zo skúseností z predchádzajúcich rokov vieme, že obdarovaní sa tešia z tejto pomoci, veľmi za ňu ďakujú, vážia si ju a mnohí ani neskrývajú dojatie. Často hovoria, že aj vďaka tejto pomoci budú mať najmä ich deti krajšie Vianoce.

„Je to istým spôsobom aj naša povinnosť pomáhať ľuďom, ktorí sa ocitli v nepriaznivej situácii a ja ďakujem všetkým, ktorí ju takto nezištne poskytujú,“ povedal Ján Danko, primátor Martina.

Roman Kopka

KOMENTÁRANINY MILANA LECHANA

Zážitok v Košútoch

Optimista je človek, ktorý nechá bežať motor svojho auta, zatiaľ čo jeho manželka nakupuje v Kauflande.

V Slovenskom komornom divadle

Mladý futbalový fanúšik bol prvý raz na premiére divadelnej hry. Po prvom dejstve, keď zaznel mohut-

ný potlesk, naklonil sa k vedľa sediacej diváčke a spýtal sa: - Prosím vás, a ktorí sú domáci?

Na Štúrovom námestí

Našla si prácu. Ale keďže je poctivý človek, tak ju ihneď vrátila.

Rada z Priekopy

Nevieš sa vpratať do kože? Skús to s koženkou.

Kino Moskva

Tu sa človek dost' poučí o láske, ale nesmie sa nechať rušiť filmom.

Vy sa pýtate, no a ja odpovedám

Hovorkyňa primátora: - Keď si večer vypijem kávu, nedokážem zaspáť. Ako ste na tom vy?

Ja: - Keď zaspím, nedokážem piť kávu.

Vojna im zobrala veľa, niektorí Ukrajinci sa domov ani nechcú vrátiť

Vianoce si spájame s rodinou, súdržnosťou, stretnutiami, obdarúvaním a pohodou. Máme domov, teplo, štedrý stôl. Cítíme spolupatričnosť s blízkymi a vnímame šťastie, ktoré nás obklopuje. Čo ale majú tí, ktorým toto všetko zobrala vojna?

V turčianskom regióne je momentálne komunitne podchytených asi dvestopäťdesiat ukrajinských odídencom. Zo svojich domovov odišli iba s tým, čo dokázali odniesť v rukách, alebo spolu s deťmi odviezť na autách. Hoci za necelé dva roky sa ich bežný život zmenil, určite im na Vianoce bude chýbať niečo oveľa viac, ako im môžeme dať.

Občianske združenia spojili svoje sily

Okrem štátnych a samosprávnych inštitúcií sa o ich potreby u nás starajú aj tri občianske združenia, ktoré už krátko po začiatku vojnového konfliktu na Ukrajine spojili svoje sily s odhodlaním čo najviac pomôcť ľuďom, ktorí zrazu stratili strechu nad hlavou a svoje životné istoty.

„Pochopili sme vtedy, že je zbytočné vozit' pomoc na hranice s Ukrajinou, lebo efektívnejšie bude postarať sa o ich potreby, keď k nám Ukrajinci prídu,“ hovorí Petra Piršelová z Občianskeho združenia Matka a dieťa Turca.

Spolu s dobrovoľníkmi zo združení WINGS FOREVER a MARTinklúzia kontaktovali krízový manažment mesta a ponúkli pomoc. Od toho času spolupracujú s mestom, okresným úradom a inými štátnymi inštitúciami, aby pomohli vytvoriť pre Ukrajincov znesiteľné podmienky pre život a prácu v turčianskom regióne a ich začlenenie do spoločnosti.

Pomohli bežní ľudia i zbierka

„V tom čase veľmi pomáhali aj bežní ľudia. Nosili nám potraviny, oblečenie, hygienické potre-

V komunitnom centre sa dospelí Ukrajinci učili slovenčinu, aby sa dokázali lepšie zaradiť do spoločnosti a do práce.
Foto: archív PP

Letný tábor pre ukrajinských tínedžerov.
Foto: archív PP

by a bola vyhlásená aj finančná zbierka. Z jej výnosu sme mohli financovať aktivity spojené s odídenkami ešte donedávna,“ prízvukuje P. Piršelová.

Občianskym združeniam v ich dobrovoľníckej práci veľmi pomohlo, že mesto im vyčlenilo priestor na šatník v kine Moskva, ktorý fun-

guje doteraz, a okresný úrad priestor na Ukrajinské komunitné centrum, ktoré sa nachádza v priestoroch bývalej vojenskej správy na Mudroňovej ulici. V ňom teraz prebieha väčšina aktivít.

Priority pomoci sa zmenili

Medzitým sa totiž zmenili priority pomoci. Kým v marci a apríli minulého roku potrebovali potraviny, oblečenie, ubytovanie, prácu a školy pre deti, dnes je to pomoc pri osvojovaní si slovenčiny, výbere školy, pri hľadaní lepšieho ubytovania a práce.

Po prvých vlnách odídencom žilo v Turci okolo deväťsto Ukrajincov, dnes ich je v oboch turčianskych okresoch približne štvrtina z tohto počtu. Zo spočiatku šokovaných, nesmelých a nekomunikatívnych ľudí, z ktorých každý si k nám doniesol svoj ľudský, často tragický, príbeh, sú dnes vo väčšine prípadov ľudia schopní sa o seba a svoje deti postarať a nielen začleniť sa do spoločnosti, ale aj navzájom si pomáhať.

Komunitné centrum má zmysel

Potvrďuje to aj Petra Piršelová. „Dobrovoľnícku prácu nám veľmi uľahčilo to, že máme komunitné centrum. Okrem Martina pracuje aj v Turčianskych Tepliciach,“ pokračuje.

„Dnes fungujú ako školské kluby, kde sa deti doučujú slovenčinu či iné predmety, a ako miesto stretávania sa Ukrajincov, ktorým sa poskytuje okrem ekonomickej, humanitárnej a sociálnej aj psychologická pomoc,“ dodáva s tým, že pre staršie deti organizovali rôzne pobyty, letné tábory a podobne, pre ukrajinských seniorov a chorých zase stretnutia, aby sa necítili osamelo.

Spomenie tiež projekt, v rámci ktorého sa venovali deťom s rôznymi obmedzeniami v učení. Pomáhali pritom aj ukrajinské učiteľky a po roku už deti dokázali nastúpiť do bežných škôl, pretože učivo zvládli. Najviac ukrajinských detí, asi pätina z tých, ktoré u nás žijú, chodí do materskej, základnej či strednej školy v Evanjelickej spojenej škole v Martine.

Sviatky si pripomínajú spolu

Niektorí z Ukrajincov sa chcú vrátiť domov, iní nie. Časť z nich preto, lebo sa nemajú kam vrátiť, iným takéto plány škrtli deti. Majú tu krúž-

ky, kamarátov, zžili sa s našou mentalitou, chcú u nás študovať a žiť. Ale aj oni budú mať Vianoce, hoci ich slávia v inom termíne ako my, ťažké.

„Aj preto sme pre nich už v minulom roku organizovali pár predsviatočných podujatí. S menšími deťmi sme zdobili vianočný stromček, so staršími zase medovníčky. S koláčmi sme boli aj za ukrajinskými seniori, ktorí sú ubytovaní na internáte Spojenej školy. Žijú omnoho osamelejšie ako rodiny so školopovinnými deťmi. Ukrajinské rodiny nám napríklad pred Veľkou nocou urobili oslavu ich sviatku,“ spomína P. Piršelová.

Podľa jej slov príliv občianskej pomoci medzičasom oslabil, no ešte stále sa nájdu ľudia, často aj seniori, ktorí prídu do centra hoci aj s malým nákupom za pár eur a nechajú ho pre Ukrajincov.

Synergia sa bude venovať zraniteľným skupinám

„Ako na všetko, čo robíme, aj na prevádzku komunitného centra a aktivity v ňom si musíme zohnať peniaze. Pišeme žiadosti o granty, zháňame peniaze od sponzorov. A aj mesto nám chce dať dotáciu, ktorú ale mienime využiť na dovybavenie centra, ktoré bude slúžiť aj Martinčanom,“ pokračuje P. Piršelová.

Ako pripomína, takmer dva roky s Ukrajincami ich naučili aj iným formám práce, než na aké

SPOJILI SA, ABY POMOHLI

Občianske združenia, ktoré pomáhajú ukrajinským odídencom v meste Martin:

- Matka a dieťa Turca
- WINGS FOREVER
- MARTinklúzia,

dostali pri príležitosti tohtoročných Dní sv. Martina Cenu dobrovoľníka mesta Martin za aktívnu sociálnu, materiálnu a osobnú pomoc a podporu ukrajinským odídencom v regióne Turiec.

Už od vypuknutia vojenského konfliktu na Ukrajine sa spojili, aby zorganizovali prvé stretnutie pre odídencom a ich podporovate-

lov, následne spolupracovali s okresným krízovým štábom.

V súčinnosti s Okresným úradom Martin vybudovali Ukrajinské komunitné centrum v Martine a v súčinnosti s Mestským úradom Martin prevádzkujú Šatník. Koordinujú kontinuálne zbierky potravín a šatstva, denne zabezpečujú výdaj potravín a poskytujú materiálnu aj psychologickú pomoc, pomáhajú pri hľadaní ubytovacích kapacít a pracovných príležitostí pre odídencom. V komunitnom centre zabezpečujú dobrovoľníkov a animátorov, ktorí sa venujú deťom, tínedžerom, matkám s maloletými deťmi, dôchodcom. Komunikujú s ďalšími organizáciami a donormi, ktorí sú nápomocní a ponúkajú rôzne podporné aktivity pre ľudí postihnutých vojnovou traumou.

boli všetky tri občianske združenia doteraz zvyknuté. Dohodli sa na vzájomnej spolupráci a vytvorili záujmové združenie Synergia, ktoré pripravuje Memorandum o spolupráci s mestom. Komunitné centrum v budúcnosti chcú využiť pre všetky zraniteľné skupiny ľudí v meste.

Podľa prieskumu prekvapivo vychádza, že jednou z najzraniteľnejších skupín sú u nás deti vo veku nad desať rokov, ktoré už nezastrešuje školský klub alebo krúžok, keďže na zá-

ujmy detí často nezostanú v rodinnom rozpočte peniaze. Aj pre ne mienia dobrovoľníci združení v Synergii organizovať rôzne aktivity a cez nich získať pre spoluprácu aj rodiny detí, čím komunitné centrum potvrdí svoj zmysel. Medzitým sa naďalej venujú svojmu poslaniu. OZ Matka a dieťa v Turci napríklad za ostatné tri roky preinvestovalo na vylepšení nemocničných a školských zariadení 115-tisíc eur.

Viera Legerská

R23-12-04

Tanec nás spája a hudba zblížuje

OZ Step Art má sídlo v Dolnom Kalníku a svoju činnosť vyvíja v regióne Turiec, predovšetkým v meste Martin. Jedným z hlavných cieľov je organizovanie umeleckých vystúpení, koncertov a vzdelávacích aktivít v oblasti šírenia tolerancie voči iným ľuďom bez ohľadu na farbu pleti, národnosť a vierovyznanie. Primárnou snahou združenia je aj šírenie pozitívneho pohľadu tanečnej i netanečnej verejnosti na elementy hip-hopovej kultúry. Niekoľko rokov sa nám darí „na poli kultúry“ realizovať aktivity pre širokú verejnosť prostredníctvom projektov, o podporu ktorých sa uchádzame v grantových výzvach.

V roku 2023 nám Fond na podporu kultúry národnostných menšín finančne podporil tri z podaných projektov. Prvým z nich bol projekt „Tanec nás spája a hudba zblížuje“. Jeho cieľom bolo poukázať na inakosť – bol postavený na myšlienke, že pomocou tanca a umenia sa dá dorozumieť, komunikovať s ľuďmi rôznych národností, etník, kultúr. Súčasťou projektu boli tri workshopy – jeden hudobný a dva tanečné. Tie boli verejnosti úspešne odprezentované na záverečnom podujatí „Bašavel“ na pešej zóne v Martine v septembri tohto roku. Garantom projektu bol Miroslav Spunkey Balogh, vynikajúci tanečník a lektormi Marcela Hruzová, Adam Kmeť a hudobníčka Karin Sarkisjan.

Zaujímavá bola séria podujatí, ktorú sme realizovali v mesiaci

október 2023. „Masarykovci a Turiec“ – pod týmto názvom sme uvádzali pásmo slova a hudby, spojené s odbornou prednáškou a obrazovou prezentáciou. Projekt sme pripravili k 105. výročiu vzniku Československej republiky a 105. výročiu prijatia Martinskej deklarácie. Bol uvedený v Turčianskych Tepliciach pre študentov SOŠP, v priestoroch bývalej synagógy vo Vrútkach a v Turčianskej galérii. Sprievodným programom projektu bola aj komentovaná prehliadka objektov, spojená s rodinou Masarykovcov v meste Martin a príprava dokumentu Masarykovci a Turiec. Odborným garantom projektu bol historik Peter Cabadaj.

Projekt, ktorý bol pokračovaním minuloročného úspešne uvedeného programu s názvom „Prieniky – prelínanie“, sme uviedli v novembri 2023 v priestoroch kina Moskva. Na pódiu sa pred očami divákov rozohral interkultúrny dialóg medzi príslušníkmi menšín, ktoré žijú a pôsobia v našom regióne. Napriek plynúcemu toku času si udržiavajú svoje tradície, obohacujú nás svojím talentom, kultúrou. V kombinovanom programe sa premietalo, spomínalo, tancovalo a spievalo v niekoľkých jazykoch (i nárečiach). Odbornú časť projektu opäť pripravil Peter Cabadaj, literárny historik a spisovateľ. Na programe spolupracovali tanečníci a tanečnice zo SHAKERS pod vedením Marcely Hruzovej, Adam Kmeť a Hanka Hlinková, ľudová hudba Ferova družina, Karin Sarkisjan s Ľubom Šamom, Merania Jerešenko a Jozef Kováč, Ľubo Ľahký s Elenkou Pospíšilovou a deti z DFS Kalužiar.

Zuzana Kmeťová

MČ SEVER

Zmenili parkovanie a budú osádzať nové stromky

Na základe zákona, ktorý zakazuje parkovanie na chodníkoch, došlo aj v mestskej časti Sever k zmene parkovacích miest.

Najväčšia zmena sa udiala na Školskej ulici. Tam došlo k vyznačeniu pozdĺžnych parkovacích miest pozdĺž cesty, čo má umožniť aj parkovanie áut, ktoré predtým stáli na príslušnom chodníku. „Či je toto riešenie lepšie z hľadiska obslužnosti či bezpečnosti, ukáže čas,“ povedal poslanec mestského zastupiteľstva za túto mestskú časť Jozef Krištoffy.

„Samozrejme, každú zmenu nie je možné uspokojiť všetkých a aj názory občanov na tento krok sú rôzne. Budeme radi, ak nám poslancom dajú spätnú väzbu, ako túto zmenu vnímajú, resp. prídu s vlastnými postrehmi, ako lepšie zorganizovať parkovanie v našej mestskej časti tak, aby to zvyšovalo komfort a bezpečnosť obyvateľov, ktorí tu žijú,“ dodal.

Pripomenul tiež, že od októbra sa na Severe začalo s výrubom suchých a život ohrozujúcich drevín. „Verím, že odstraňovanie suchých stromov a ošetrovanie tých, ktoré starostlivosť potrebujú, sa podarí zrealizovať v čo najkratšom čase. Aby nedošlo následkom snehu alebo vetra, ako sa to stalo pred rokom, k poškodeniu majetku, keď strom privalil auto, alebo nebdaj k úrazu,“ pripomenul J. Krištoffy s tým, že aj on sa veľmi teší na náhradnú výsadbu nových mladých stromov, ktoré budú od jari skrášľovať mestskú časť. **(VL)**

MČ STRED

Na križovatke ulíc Thurzova a Pietrova môžu vodiči po novom pokračovať smerom k sídlu bývalého GR ZŤS.

Foto: Bruno Horecký

Frekventovanou križovatkou prejdeme rýchlejšie a aj bezpečnejšie

Vodiči si v centre Martina musia dať na Thurzovej ulici pozor. Došlo k jej zmene na jednosmernú ulicu.

Na základe podnetu výboru mestskej časti Stred ešte z predchádzajúceho volebného obdobia a následného rozhodnutia z obhliadky na jar 2022, bola vypracovaná projektová dokumentácia na zmenu na jednosmerku na Thurzovej ulici.

„Obyvatelia Thurzovej ulice, ale aj vodiči, ktorí denne prechádzajú križovatkou ulíc Thurzova a Ambra Pietra, sa dožadovali zmeny, lebo pri odbočovaní na Thurzovej ulici sa dlhé minúty čakalo na možnosť odbočenia. Tento podnet sme s vtedajšími poslancami z mestskej časti Stred dali do zápisnice, oslovili sme MsÚ a ODI PZ SR

a ďalšie správne orgány, ktoré so zmenou súhlasili a navrhli lepšie riešenie dopravnej situácie,“ hovorí poslanec mestského zastupiteľstva Bruno Horecký.

Výsledkom je, že dnes je možný vjazd od Thurzovej ulice smerom ku bývalému sídlu GR ZŤS, a tak isto aj z Ulice A. Pietra na túto ulicu. Od Hečkovej ulice je zákaz vjazdu smerom na Thurzovu ulicu, ale možný výjazd na Sládkovičovu ulicu.

„Vyskúšal som si to so svojím autom a plynulosť dopravy na Thurzovej ulici bola oveľa lepšia, nečakalo sa tak dlho ako v minulosti. Dúfam, že aj ostatní vodiči budú so zmenami v tejto lokalite spokojní,“ konštatoval poslanec s tým, že výbor MČ akceptoval aj predloženú cenovú ponuku 2 600 eur, ktorá sa týkala výroby a osadenia potrebných dopravných značiek. **(VL)**

MČ PRIEKOPA

Sú tam, kde vždy majú byť

Do prvého decembrového štvrtkového zasneženého rána sa dobrovoľní hasiči v Priekope zobudili skôr ako zvyčajne. Krátko pred štvrtou hodinou bol vyhlásený poplach k požiaru rodinnej prístavby na Ulici Sv. Cyrila a Metoda vo Vrútkach.

„Na výjazd okamžite vyrazili obe naše Tatry a hneď po príchode sme začali s hasením. Zaujímavé bolo, že ešte v priebehu tohto zásahu dostal veliteľ zásahu od operačného strediska príkaz, aby sa Tatra 815 presunula s posádkou k ďalšiemu požiaru na Robotníckej ulici v Martine, kde horelo nákladné vozidlo. Po príchode na miesto

udalosti bol požiar uhasený v počiatočnej fáze zamestnancami firmy, ktorá vozidlo vlastní a tým predišli veľkým materiálnym škodám,“ informoval Ľubomír Vaňko z DHZ Martin-Priekopa.

To je len krátky opis jedného rána dokumentujúcu bežnú činnosť dobrovoľných hasičov. Podobných výjazdov majú v priebehu roka viac ako dosť.

Robia pre nás neoceniteľnú službu, chránia životy ľudí a aj majetok občanov, firiem či mesta. A ešte okrem tréningovej činnosti či pravidelného výcviku stihajú často spoluorganizovať rôzne športovo-spoločenské podujatia pre ľudí. Akcie v priekopskom SIM-e sú toho jasným dôkazom. **(KP)**

Ranný zásah dobrovoľných hasičov z Priekopy pri požiaru rodinnej prístavby.
Foto: archív DHZ Priekopa

MČ ZÁTURČIE

Mikuláša si deti užili aj so snehuliakom Olafom

Polstovka detí sa v mikulášskom týždni zabávala aj v Kultúrnom dome v Záturčí. Ak by bola jeho kapacita vyššia, prišlo by ich z celého Martina aj viac. Občianske združenie Turiec pre deti v minulom roku založilo túto tradíciu a tentoraz už deti a ich rodičia vedeli, do čoho idú a detúrence sa po zábave s Mikulášom i maskotom Olafom nechceli rozísť ani po troch hodinách. Samozrejme, pripravili si básničky i pesničky a dostali sladký balíček.

„Sme radi, že nám mesto na túto akciu poskytlo priestory,“ hovorí predsedníčka OZ Veronika Hrkľová, jej tím ju organizoval. „Deťom sa náš koncept páči, lebo nejde iba o balíčky, ale pri-

Deti v Záturčí sa zabávali aj s maskotom Olafom.
Foto: OZ Turiec pre deti

pravili sme pre ne kreatívne dielne, mohli písať listy Ježiškovi, hrať sa s hlavolamami, zabaviť sa na detskej diskotéke. Mali sme aj tombolu s hlavnou cenou, ktorou bol vstup do akvaparku v Turčianskych Tepliciach pre rodinu, ale aj mnohé iné ceny, ktoré určite šťastných výhercov potešili,“ dodala.

(VL)

MČ PODHÁJ-STRÁNE

Vianoce budú mať skôr, postarajú sa o to deti

V mestskej časti Podháj-Stráne budú mať Vianoce predčasne. Postarajú sa o to deti z Materskej školy Podhájska spolu s folklórnym krúžkom ČIŽÍČEK, ktoré v spolupráci s výborom mestskej časti pripravujú vianočný program. Uskutoční sa 20. decembra od 16. h na Námestí protifašistických bojovníkov na Podháji.

„Pozývame na námestie všetkých obyvateľov našej mestskej časti a veríme, že si spoločne sprítomníme najkrajšie sviatky roka,“ otvára pozvánku na toto podujatie poslanec mestského zastupiteľstva Filip Horanský. Deti si pripravili krátky program inšpirovaný vianočnými sviatkami a tešia sa, že pod vedením svojich učiteľiek vystúpia na nedávno zrekonštruovanom námestí, ktoré si Podhájančania veľmi obľúbili.

A ktovie, či sa z neho nestane aj tradícia. Pre detských návštevníkov bude pripravená aj sladká odmena.

Nie je to jediná novinka, ktorú má výbor mestskej časti pre jej obyvateľov. Nedávno v spolupráci s útvárom hlavného architekta inicioval spracovanie štúdie oddychovej zóny na Hollého ulici.

„Ide o doposiaľ nevyužitý mestský pozemok prírodného charakteru, ktorý je svojou polohou veľmi dobre prístupný. Obyvatelia mestskej časti a turisti by túto oddychovú zónu mohli využiť na oddych a relax a bola by určená pre všetky vekové kategórie obyvateľov – od detí, cez rôzne záujmové skupiny až po seniorov,“ pokračuje F. Horanský s tým, že výbor má v pláne predstaviť ju v najbližšom čase podrobnejšie, vrátane vizualizácií.

Najväčšou cennosťou tohto územia je vegetácia a potok a s ich využitím pre rekreačné aktivity štúdia ráta.

(VL)

MČ ĽADOVEŇ-JAHODNÍKY-TOMČANY

Na Ľadovni sú už dlhší čas umiestnené dve súpravy polopodzemných kontajnerov, v pláne sú aj ďalšie.
Foto: Roman Kopka

Top témou sú polopodzemné kontajnery

Jednou z tém, ktorým výbor mestskej časti Ľadoveň-Jahodníky-Tomčany venuje v týchto mesiacoch pozornosť, je umiestnenie polopodzemných kontajnerov. Šesť, ktorých osádzanie mesto už pripravuje, má svoju lokalizáciu a teraz sa spracováva projektová dokumentácia s plánom následnej realizácie. Budú na uliciach Šimka, Gogolovej (oproti Jogacentru), Petrikovicha, Krone-ra (za školskou jedálňou), Šipoša a Textorisovej.

Na decembrovom rokovaní výboru mestskej časti sa poslanci aktuálne zaoberali štúdiou realizovateľnosti polopodzemných kontajnerov na území celého Martina a aj mestskej časti Ľadoveň-Jahodníky-Tomčany.

„Vyplýva z nej, že spolu s už spomenutými šiestimi polopodzemnými kontajnermi sa v najbližších rokoch má v mestskej časti vybudovať spolu 38 stojísk na tento druh kontajnerov,“ zhrňa predsedníčka výboru tejto mestskej časti Mária Gallová.

Ešte dodajme, že zásadnou výhodou podzemných kontajnerov je šetrenie miesta, minimalizácia nákladov na zber a odvoz odpadu. Umiestnenie nádob pod zemou zaisťuje uloženie odpadu v nižších teplotách ako na povrchu, čo umožňuje pomalší rozklad odpadu, zabraňuje nepríjemnému zápachu v okolí, odľudkovaniu odpadkov, vandalizmu a tiež zabraňuje spätnému vyberaniu odpadkov.

Poslanci sa na svojom pravidelnom rokovaní taktiež venovali aj konceptom riešenia verejného priestranstva pred Sommeliarom a návrhom riešenia schodiska na Ulici Boženy Němcovej (z Jahodníka na Ľadoveň), ktoré bude obsahovať aj vodozádržné opatrenia.

(VL)

MČ KOŠÚTY

Mikuláš prišiel medzi decká aj priamo na sídlisko, vítali ho s úsmevom

Keď sa ľudia spoja pre dobrú vec, stojí to za to. Potvrďuje to aj skúsenosť zo sídliska Košúty, kam počas druhej decembrovej soboty zavítal Mikuláš s čertom a anjelmi.

Mikuláš mal plné ruky práce, v Košútoch ho čakali húfy detí.
Foto: Roman Kopka

Pred jednou z bytoviek neďaleko parkoviska pri Jantári čakali na Mikuláša nielen húfy detí, ale aj dospeláci. Kým sa jeho koč ťahaný koníkmi objavil, decká si trénovali básničky a pesničky, ktoré sa mu chystali povedať, resp. zaspievať. No mohli sa zohriať aj pri vianočnom stánku s punčom či čajikom.

O typickú zimnú atmosféru sa starala aj Perinbaba v podaní Magdalény Gaťovej. „Musela som trochu zasnežiť, predsa len tá biela farba predvianočnému obdobiu pristanie. Veru, roboty mám tohto roku veľa, tak hádam budem mať dosť síl ešte aj na Vianoce. Inak decká v Košútoch sú super, mnohé majú pre Mikuláša aj darček, takže čert sa tu dnes nechytá. A keby sa aj o niečo pokúsil, všade okolo tu máme aj anjelov, ktorí nás strážia.“

Decká sa Mikuláša napokon dočkali, odpredali ho do ľadového kresla k veľkej vianočnej vločke, kde sa s nimi pekne porozprával. Vypočul si aj spomínané básničky a pesničky. Keďže prišiel aj s plným vrecom balíčkov, nikto nevyšiel naprázdno. Navyše, kto chcel, mohol sa potom ešte previezť na koči. O dobrú náladu sa staral aj harmonikár.

„Je to tu úžasné a všetkým, ktorí sa o toto krásne podujatie zaslúžili, veľmi pekne ďakujem. Je fajn mať tu na sídlisku niečo, čo nás všetkých spája. Mikuláš nás povytáhoval z bytov a tak sme sa mohli stretnúť so susedmi a aj sa trochu porozprávať. Aj deti sú nadšené, je to pre ne veľký zážitok a to je asi to najpodstatnejšie a najkrajšie,“ povedala Zuzana Lišková.

Mikuláša pre deti pripravilo OZ Algade-Art v spolupráci s viacerými dobrovoľníkmi a aj výborom mestskej časti Košúty.

„Je super, že sme sa takto dali dokopy a myslím, že sa nám podarila veľká vec, o čom svedčí to, že prišlo toľko veľa ľudí. Veľkým motorom akcie je aj Ľuboš Rybár, ktorý na seba zobral úlohu Mikuláša. Chceli sme potešiť najmä detské dušičky, ktoré, ako sami vidíte, majú veľkú radosť,“ povedala Gabriela Špalková z Košút.

Poslanca Michala Matejčku potešila účasť ľudí. „Už 15 min pred začiatkom podujatia sa tu v blízkosti Jantára zapláňalo, čo nás len utvrdzuje v tom, že takéto podujatia treba na sídliskách robiť. Aj pre tú atmosféru, ktorú tu všetci zažívame. Premiéra dopadla veľmi dobre a o rok, dúfam, pokračujeme. Toto je ideálny spôsob, ako môžeme ľudí spájať a určite nie som sám, kto má z takého to podujatia radosť.“

Jozef Petráš, poslanec a predseda VMČ z Košút, poďakoval všetkým organizátorom a dobrovoľníkom, ktorí sa do mikulášskeho podujatia zapojili.

„Takéto komunitné akcie určite majú svoj význam a mali by byť súčasťou života v každej jednej mestskej časti. V priebehu roka sa pomerne veľa akcií robí aj pri známom jazierku v Košútoch, no chceli sme niečo urobiť aj priamo na sídlisku. Ukázalo sa, že to bol dobrý nápad a budeme v tom pokračovať aj do budúcnosti.“

Roman Kopka

KULTÚRNE MENU

■ **Kino Moskva:** Kino Moskva: Mäša a medved' 2: Dvojité zábava (14.–18. 12., 28.12.–1. 1.), Vonka (14.–17. 12.), Perinbaba a dva svety (14.–17.12.), Celý život (18. 12.), Emília (18. 12.), Vtáci sťahovací (21.–23.12. a 28.12.–1.1.), Aquaman a stratené kráľovstvo (21.–23. 12. a 28.–31. 12.), Lieta v tom (21.–23. 12. a 28.–30. 12.), Aspoň jeden gól (31. 12.–1. 1.), Veľký animovaný rodinný kvíz (16.12.)

■ **Slovenské komorné divadlo:** Zem pamätá (19. 12.), Traja veteráni (20. 12.), Bačova žena (21. 12.), Traja veteráni (22. 12.), Divadelník (27. 12.), Fóbie (28. 12.), Zem pamätá (29. 12.), Sen noci svätajánskej (30. 12.).

■ **Snow Film Fest.** V BarMuseu sa 27. 12. od 18. h uskutoční prehliadka filmov od viacerých dokumentaristov z potuliek naprieč viacerými krajinami sveta.

■ **Nová hora.** Výstava v Turčianskej galérii predstavuje výsledok ročného výskumu výtvarníčky Kataríny Vido Škamlovej, v ktorom reaguje na krajinu regiónu Turiec. Inštalovaná bude do 16. 3. 2024.

■ **Janez Pluhar.** V sídelnej budove SNK je od 16. 11. inštalovaná výstava venovaná životu a dielu slovinského vynálezcu Janeza Pluhara, ktorému sa ako prvému na svete podarilo vytvoriť fotografiu na skle.

■ **Paralelné svety.** Výber z textilnej tvorby troch výtvarníčok Blanky Cepkovej, Beáty Gerbócovovej a Silvie Birkušovej je inštalovaný v Turčianskej galérii do 24. februára.

■ **Diškurovanie.** Ďalšie podujatie z cyklu rozhovorov s Igorom Dobrovoľným sa uskutoční v Turčianskej knižnici 20. 12. o 16. h.

■ **Traja králi v múzeu.** V Etnografickom múzeu SNM sa 16. 12. o 13. a 17. h uskutočnia predvianočné tvorivé diela, na ktorých sa budú vyrábať trojkráľové čiapky.

■ **Slovenské insitné maliarstvo v Srbsku.** Výber zo zbierky Mojmira Vrlíka, honorárneho konzula Srbskej republiky v Martine, predstavuje tvorbu umeleckej komunity slovenských insitných maliarov žijúcich v Srbsku. Výstava je inštalovaná vo Dvorane SKD.

■ **Slniečko v múzeu.** Alebo ako dosiahnuť na slniečko je názov aktuálnej výstavy v Literárnom múzeu SNK. Je určená pre deti i dospelých a je odkazom na známy detský časopis, ktorého prvé číslo vyšlo takmer pred sto rokmi. Potrvá do mája budúceho roku.

■ **Rok v obrazoch.** Na svojej výročnej výstave sa v Turčianskom kultúrnom stredisku od 18. 12. predstavujú členovia Štúdia neprofesionálnych výtvarníkov Turca.

■ **Jan Amos Komenský chcel zmeniť svet.** Výstava pod týmto názvom, predstavujúca život a dielo učiteľa národov, je do 28. 3. inštalovaná v Múzeu kultúry Čechov na Slovensku.

Viera Legerská

Dobré skutky potrebujeme ako soľ, vo výbave ich majú aj naši školáci

Rob dobro a dobro sa ti vráti alebo Zdravie máme len jedno, chráňme si ho. To sú dve mottá projektu Mladý záchranár.

Pri vyhodnotení 16. ročníka Mladého záchranára bolo pokrstené aj nové logo projektu.
Foto: Roman Kopka

Hlavnou myšlienkou martinského projektu Mladý záchranár, ktorý koncom novembra aj s podporou mesta Martin uzavrel už svoju šestnástu kapitolu, je poukázať na dobré skutky škôlkov a školáčok.

„Aj vďaka ich vnímavosti, spolupatričnosti a najmä ochote pomôcť druhým je ich viac ako dost. O niektoré z nich sa decká s nami dospelákmi podelili, a to tak, že nám o nich napísali aj na základe našej tradičnej výzvy v časopise Martinský záchranár. Pre tento ročník sme v li-

Na vyhodnotení súťaže decká zaujala aj ukážka zo zásahu mestskej polície.
Foto: Roman Kopka

terárnej súťaži vyhlásili dve témy: Pomoc ľuďom a pomoc prírode,“ vysvetľoval pedagóg Bruno Horecký, jeden z organizátorov súťaže Dobrý skutok.

Dobré skutky treba vedieť aj oceniť.
Foto: Roman Kopka

O svoje príbehy sa podelilo 55 chlapcov a dievčat zo šiestich martinských základných škôl a siedmi z nich boli na slávnostnom vyhodnotení projektu, ktoré sa uskutočnilo v predposledný novembrový utorok v ZŠ na Ul. Pavla Mudroňa, aj ocenení.

V kategórii Pomoc ľuďom porotu zaujali skutky štvrtáčky Júlie Moravčíkovej Codina zo ZŠ A. Dubčeka, ktorá darovala svoje vlasy na výrobu parochne pre onkologických pacientov, či siedmaka Matuša Lazára zo SZŠ T. Zanovita, ktorý aj spolu s kamarátkou nezaváhal pri záchrane staršej pani, ktorá spadla na zem. Ďalšia ocenená štvrtáčka Elis Ciglanová zo SZŠ Bagarova pomáha spestriť neľahké dni tete na vozíku, ktorá trpí detskou mozgovou obrnou a štvrták Wiliam Ždanský sa zas blysol pomocou zranenému mladému cyklistovi, ktorý doplatil na to, že jazdil na dráhe v športovom areáli na Pltníkoch bez prilby.

V kategórii Pomoc prírode získal ocenenie štvrták Šimon Hablák zo ZŠ A. Dubčeka, ktorý na výlete v Blatnici si aj s ocinom pri šiškovej vojne v parku všimol zranenú veвериčku a spoločne sa postarali o to, aby ju zvierací záchranári z Kláštora pod Znievom ošetrili. Ďalší z ocenených je ôsmak Patrik Machýček zo ZŠ s MŠ Priehradná, ktorý pravidelne aj s maminou zbiera odpadky v prírode. Za týmto účelom založil aj skupinu na sociálnej sieti, aby k podobným činom motivoval čo najviac ľudí. A porota oceniла aj dobrý skutok štvrtáčky Márie Halienovej zo ZŠ A. Dubčeka, ktorá pomohla vystrábiť sa z najhoršieho malému vtáčikovi.

Za najaktívnejšiu školu v súťaži Martinský záchranár 2023 bola vyhlásená Mudroňka, jej zástupcovia si z rúk primátora Jána Danku po troch rokoch prevzali Putovný pohár mladých záchranárov.

Na úspešnom projekte okrem mesta Martin participuje aj mestská polícia a detský časopis Fľak.

Roman Kopka

Vážení cestujúci, radi by sme sa Vám poďakovali za Vašu tohtoročnú priazeň.

Už je to **druhý rok**, čo v uliciach Martina, Vrútok a okolitých obcí pravidelne stretávate naše zelené autobusy.

Teší nás, že sme Vás tento rok odviezli o **12,5 % viac** ako vlni.

Mesačne pre Vás vypravíme **18 000** spojov, na ktorých Vás odvezieme takmer **420 000**.

Sme radi, že už **32 000** z Vás pri cestovaní šetrí s plastovou alebo virtuálnou dopravnou kartou.

Ďakujeme, že využívate naše služby a že môžeme byť s Vami.

Prajeme
Vám príjemné
prežitie vianočných
sviatkov.

Pod Martinskými hoľami si dali stretko bežci, preteky na zasneženej trati sa im páčili

Prvenstvo z vlaňajška obhájil Martinčan Lukáš Kubička, Beh na Luciu s Luciou vyhral už po tretí raz.

Stránsky Beh na Luciu s Luciou napísal v druhú decembrovú sobotu už desiatu kapitolu. Opäť sa niesol v znamení priateľskej atmosféry a jeho tohtoročným bonusom bola nemalá snehová pokrývka, čo ešte viac zvýraznilo jeho predvianočnú myšlienku.

„Tento rok ma sprevádzajú samé jubileá a som naozaj veľmi rada, že aj tento môj beh má desať

Odštartované. S číslom 4 je víťaz pretekov Lukáš Kubička.
Foto: Roman Kopka

rokov. Nikdy by som nepovedala, že spolu s mojimi priateľmi, ktorí mi pomáhajú s organizáciou tohto športového podujatia, dôjdeme až tak ďaleko a zvlášť, keď máme za sebou aj neprijemné covidové obdobie. Súčasná doba je navyše veľmi ťažká aj preto si vážim podporu, ktorú tento beh má od sponzorov. Aj vďaka nim máme bohatú tombolu a málokto odíde domov naprázdno,“ povedala Lucia Hrivnák Klocová, niekdajšia úspešná olympionička a slovenská reprezentantka v behu či už na 800 alebo 1 500 m.

Beh na Luciu s Luciou má aj svojich verných a stabilných účastníkov. A to nielen z Martina či Turca, no pod Martinské hole si prišli opäť zabehať aj bežci zo Zvolena, Trenčína, Žiliny, Spišskej Novej Vsi či Zohora. A neodrádza ich ani pomerne náročná trať.

„Keď som ju prvý raz odbehla, tak som si povedala, kto takúto trať vymyslel. Je to aj tým, že ja som skôr dráhový jazdec. Ale tí, čo sú zameraní na vytrvalosť a často behajú po horách, tak sa im naša trať veľmi páči a oceňujú ju. Navyše, dnes je to tu všetko krásne, biele a čisté, čo je len ďalšie plus,“ hovorí Lucia Hrivnák Klocová, ktorá si napriek organizačným povinnostiam zabehla aj s pretekajúcimi deťmi, ktoré povzbudzoval aj Mikuláš.

Jubilejného 10. ročníka sa zúčastnila šesťdesiatka bežcov a bežkýň. Keď sme si pri prezentácii všimli, že je medzi nimi aj vlaňajší víťaz Lukáš Kubička, bolo nám jasné, kde hľadať favorita. Lukáš zvládol 9 km trať za 34:52 min a pred druhým Stanislavom Štrbákom (35:49 min) mal takmer minútový náskok. Už len dodajme, že na 3. mieste skončil s časom 37:26 min Ivan Bielik.

„Bežalo sa mi veľmi dobre, mám to tu rád, pretože tu stretnem veľa kamarátov – bežcov, s ktorými sa navzájom podporujeme a navyše som Martinčan, tak to na Stráne nemám ďaleko. Áno, vyhral som po tretí raz, to každého športovca poteší, aj keď v konečnom dôsledku, to nie je možno až tak podstatné,“ povedal v cieľi víťaz 10. ročníka.

Medzi ženami mala najviac síl Katarína Paulínyová, úspešná slovenská reprezentantka v behu do vrchu. Trať zvládla za 40:55 min. „Bola tu krásna predvianočná atmosféra, ktorá každému dodala veľa energie. Aj ja sem rada chodím, lebo sa tu stretávam s kamarátmi a to sú vždy milé a pohodové stretnutia. A keď si pritom aj zašportujeme, čo viac si môžeme želať.“

Roman Kopka

Mudroňka je pri streleckej chuti

V polovici novembra 2. kolom pokračovala minifutbalová liga najmladších žiakov a žiačok okresu Martin. Jubilejného 25. ročníka sa zúčastňuje rekordných 12 základných škôl z okresu Martin.

Organizátorom obľúbenej súťaže je CVČ Kamarát, hráva sa v telocvični na Hurbanke turnajovým spôsobom. Tímy boli rozdelené do troch skupín po štyroch družstvách. Skupinu „A“ vyhrala Hurbanke, skupinu „B“ Mudroňka a skupinu „C“ Evanjelická. Tieto tri najlepšie tímy sa stretli vo finálovej skupine každý s každým. V nej svoju suverenitu potvrdilo družstvo Mudroňky, ktoré bez straty bodu a so skóre 27:1 vyhralo v druhom kole a je aj na čele priebežného poradia.

Výsledky finálovej skupiny: ZŠ P. Mudroňa – Evanjelická spojená škola 8:0, ZŠ s MŠ Hurbanova – ZŠ P. Mudroňa 1:4, Evanjelická spojená škola – ZŠ s MŠ Hurbanova 3:0. Priebežné poradie po 2. kole: 1. Mudroňka, 2. Hurbanova „A“,

3. Evanjelická, 4. Nade Hejnej, 5. Košťany nad Turcom, 6. Hurbanova B, 7. Bystrička, 8. Turčianske Kľačany, 9. Priehradná, 10. Bernoláčka, 11. H. Zelinovej, Vrútky, 12. Kronerka.

Bruno Horecký

Futbaloví veteráni si turnajom pripomenuli legendárneho Štefana Jačianskeho

V Martine sme v akcii videli ligových kanonierov a niekdajších slovenských reprezentantov. Prišli aj Žilinčania a tradičnými účastníkmi memoriálu sú aj dva martinské výbery so zvučnými futbalovými menami.

V prvú decembrovú sobotu síce počasie futbalu dvakrát neprialo, vonku snežilo, fúkalo a postupne aj prituhlo, ale ani tieto „severské“ podmienky neodradili účastníkov 17. ročníka Memoriálu Štefana Jačianskeho, aby si na Pltníkoch na umelej trávě nepripomenuli pamiatku famózneho trénera, ktorý s Martinom dosiahol viaceré úspechy. Dodnes neprekonateľné.

„Bol to vynikajúci tréner, veľký psycholog a pedagóg. Počas jeho martinskej éry sme postúpili do II. celoštátnej československej ligy a pred plným hľadiskom sme tu porazili také silné tímy ako Bohemians Praha či Plzeň, vonku sme zas napríklad remizovali s Jabloncom, bod získali aj v Liberci či v Hradci Králové. Po jeseni v roku 1971 sme ako nováčik boli na čele tabuľky s 20 bodmi. Nakoniec z toho bolo konečné 7. miesto, ale aj tak to bol obrovský úspech, pod ktorý sa jednoznačne podpísal Štefan Jačiansky,“ spomínal na zlaté časy martinského futbalu jeden z ich priamych aktérov a organizátor turnaja veteránov Jozef Hutka, ktorý spolu s Marekom Hollým dbá o to, aby sa na tohto trénerského mága v Martine nezabudlo. „Najlepšou formou, ako si ho pripomínať, sú zápasy, to by sa aj jemu páčilo,“ dodáva ešte martinská futbalová legenda.

Do Martina po roku opäť zavítal aj niekdajší špičkový futbalista a neskôr famózný tréner Dušan (Peter) Galis, ktorý je pravidelným účastníkom Memoriálu Štefana Jačianskeho.

„Štefan Jačiansky má najväčšiu zásluhu na tom, že som sa stal uznávaným futbalistom, pretože v Dolnom Kubíne so mnou už veľmi nepočítali a on si ma zobral do Martina. Stačilo mu, aby ma videl v jednom zápase, v ktorom sme hrali proti Martinu. Keďže som býval na štadióne a on tiež, takmer na dennej báze sa so mnou aj dlhé hodiny rozprával. Dá sa povedať, že bol mojím futbalovým otcom. Aj preto som veľmi rád, že sa už 17 rokov hrá v Martine na jeho počesť tento turnaj a skláňam sa pred partiou ľudí na čele s Jožkom Hutkom, ktorí ho organizujú.“

Dušan Galis neprišiel do Martina len tak, mal aj povinnosti, ved' viedol mužstvo futbalových kanonierov a aj mnohých reprezentantov. Na Pltníkoch tak svoje majstrovstvo predviedli takí strelci ako Róbert Semeník, Tomáš Medved' či Jozef Kožlej. No videli sme aj niekdajších slovenských reprezentantov Mareka Penksu, Štefana Maixnera, Jula Šimona, ale aj nášho Michala Haneka.

„No keď sa pozriem na našu zostavu, tak neviem, kto bude brániť, všetci budeme chcieť byť asi vpredu,“ zasmial sa už päťdesiatnik Róbert Semeník, ktorého si pamätáme napríklad z pôsobenia v Banskej Bystrici a v 1. FC Košice. V našej lige nastrielal rovných sto gólov a v zahraničných najvyšších súťažiach ďalších štyridsať.

„Je veľmi dobré, že sa takéto podujatia konajú a som zároveň aj veľmi rád, že nás do Martina Marek Hollý pozval. Jasné, vždy chceme vyhrať, ale v konečnom dôsledku o výsledok nejde, dôležité je, že sa spolu stretneme a máme si čo povedať,“ podotkol postrach mnohých brankárov.

Brankár Marián Šupej, ktorý hájil bránu Strojární Martin, mal v zápase proti ligovým kanonierom plné ruky práce. Vľavo Jozef Kožlej, v pozadí Marek Penksa.
Foto: Radko Coufal

Na turnaji okrem slovenských internacionálov a ligových kanonierov hrali aj futbalisti zo Žiliny, na súpiske sme si okrem iných všimli mená ako Braňo Labant, Miro Nemeč, Ivan Ševčík či Ľubo Zuziak. Pravidelnými účastníkmi memoriálu sú aj dve martinské mužstvá: ZŤS Martin a Strojárne Martin. To prvé hrá v mladšom zložení, videli sme Petra Struhára (v súčasnosti tréner Michaloviec), Adama Žiláka, Maja Mórica, Rast'a Kuciana a Vlada Ondrlu, zostava Strojární Martin je skúsenejšia, o čom svedčili také mená ako napríklad Anton Görög, bratia Marek a Fero Hollý, Vlado Kovanič, Majo Šupej, Miro Vereš, Ľubo Lukášik či Gregory Delton.

Z víťazstva na turnaji sa napokon tešil Klub ligových kanonierov (KLK) Internacionáli Slovensko, na druhom mieste skončili Žilinčania. Tretí skončil výber ZŤS Martin a na 4. priečke Strojárne Martin. O rok sa chlapi stretnú zas.

Roman Kopka

MEMORIÁL ŠTEFANA JAČIANSKEHO

■ **Výsledky turnaja:** Strojárne Martin – KLK Internacionáli Slovensko 2:5, ZŤS Martin – ZVL Žilina 7:8 po pokutových kopoch. **Zápas o 3. miesto:** ZŤS Martin – Strojárne Martin 7:3. **Finále:** KLK Internacionáli Slovensko – ZVL Žilina 5:3.

*Ďakujeme za spoluprácu
a prajeme šťastné a radostné
chvilky počas vianočných sviatkov.
Nech Vianoce hrejú.*

PF 2024

STEFE

MARTIN

Krásne Vianoce

A ŠŤASTNÝ NOVÝ ROK

VÁM ŽELÁ

mesto Martin

